

မင်္ဂလာမောင်မယ်စာစောင်

၂၀၁၁-ခုနှစ်တုတ် စုစည်းချက်
မေးလိုရာရာ မြန်မာစာ

မောင်ခင်မင်(ခနုဖြူ)

မင်္ဂလာမောင်မယ်စာစောင်တွင်လစဉ်ဖြေကြားသည်

(၂၀၁၁-ခုနှစ်) တစ်နှစ်စာ မင်္ဂလာမောင်မယ်စာစောင်၌ လာရှိသော

မေးလိုရာရာ မြန်မာစာ

မောင်ခင်မင်(ခနုဖြူ)

မေး။ ။ဆရာကြီးခင်ဗျား၊

(၁) သီချင်းတစ်ပုဒ်ထဲမှာ ‘ညိုမြလို့အခေါ်မခံနိုင်ဘူးဆရာ’လို့ ဖွဲ့ထားတာမှာ ‘ညိုမြ’ရဲ့ အဓိပ္ပါယ်ကို သိလိုပါတယ်။

(၂) ‘လူမဲ့တွေလည်း မနှေးခေတ်မီ၊ သူဌေး ဖြစ်တော့မည်၊ ဒို့နဂါးနီ’လို့ဖွဲ့ထားတာမှာ ‘နဂါးနီ’ဆိုတာ ဘာကို ဆိုလိုပါသလဲ။

(၃) အဘိဓာန်ကို ‘အဘိဓာန်’လို့အသံထွက်ရမယ်ဆိုတာ မှန်ပါသလား။

မလှိုင်မြို့နယ်သား။

ဖြေ။ ။(၁) ‘ညိုမြလုပ်တယ်’ဆိုတဲ့စကားဟာ ဟန်လုပ်တယ်၊ မူရာမာယာလုပ်တယ်လို့အဓိပ္ပါယ် ရကြောင်း၊ ကိုလိုနီခေတ်က ထင်ရှားတဲ့အငြိမ့်မင်းသမီး ယူနီဗာစီတီမြသန်းကြည်ရဲ့ အမူအရာကို စတင်ရည်ညွှန်းရာက အသုံးတွင်ကျယ်လာကြောင်း မှတ်သားရဖူးပါတယ်။

(၂) နဂါးနီဆိုတာ ‘နဂါးနီစာအုပ်အသင်း’ကို ဆိုလိုတာပါ။ လွတ်လပ်ရေးကြိုးပမ်းမှုကာလ၊ ၁၉၃၇-ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၄-ရက်နေ့မှာ တို့ဗမာအစည်းအရုံးက သခင်လူငယ်တွေ အပါအဝင် တိုးတက်တဲ့အသံအမြင်ရှိတဲ့လူငယ်တွေ တည်ထောင်တဲ့အသင်း ဖြစ်ပါတယ်။ အသင်းတည်ထောင်ရတဲ့အကြောင်းနဲ့ပတ်သက်ပြီး ဖော်ပြရာမှာ နယ်ချဲ့စနစ်ကို တိုက်ခိုက်ရာတွင် (၁)ဝါဒစစ်ဝါဒမှန်ကို သဘောပေါက်ပြီး စနစ်ကျစေရန်အတွက် အစီအစဉ်ရှိစေရန်၊ (၂)လက်ရွေးစင်နိုင်ငံရေးဗိုလ်မှူးစစ်ကဲများ ပေါ်ပေါက်စေရန်နှင့်၊ (၃)နယ်ချဲ့စနစ်ကို အခြားတစ်ဖက်မှ တိုက်ခိုက်နေသူတို့၏ ခြေလှမ်းအင်အား စသည်တို့ကို ချင့်ချိန်နိုင်ရန်စတဲ့ရည်ရွယ်ချက်တွေနဲ့ တည်ထောင်တဲ့အသင်းဖြစ်ပါတယ်။ နဂါးနီစာအုပ်အသင်းက နိုင်ငံရေးအသိအမြင် တိုးပွားစေတဲ့စာအုပ်တွေ၊ အမျိုးသားရေးစိတ်ဓာတ် နိုးကြားစေတဲ့စာအုပ်တွေ ထုတ်ဝေပါတယ်။ ဘာသာပြန်စာအုပ်တွေရော၊ မှီငြမ်းပြုစာအုပ်တွေရော၊ ပင်ကိုရေးစာအုပ်တွေရော ပါပါတယ်။ စာအုပ်နာမည်တချို့ကို ဖော်ပြရရင် ဦးဘခိုင်ရဲ့မြန်မာပြည်နိုင်ငံရေးရာဇဝင်၊ မောင်စိုးရဲ့ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒ၊ သိန်းဖေရဲ့ပြည်သူ့အာဏာ၊ ကိုနုရဲ့လူမဲ့တို့၏ ထွက်ရပ်လမ်း၊ ဦးဘတင်ရဲ့ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒနှင့်နိဿိဒ်၊ ကိုဘဟိန်းရဲ့ ဓနရှင်လောက အစရှိတဲ့စာအုပ်တွေပါပဲ။ မိမိနိုင်ငံအတွက် သက်စွန့်ကြိုးပမ်း ထမ်းဆောင်တဲ့နိုင်ငံတကာက ပုဂ္ဂိုလ်တွေအကြောင်းလည်း ပါဝင်ပါတယ်။ ၁၉၃၉-ခုနှစ်မှာ နဂါးနီဂျာနယ်ကိုလည်း ထုတ်ဝေပါတယ်။ နဂါးနီအသင်းထုတ်စာအုပ်တွေရဲ့တန်ဖိုးဟာ ၁၀-ပဲ ဖြစ်တာကြောင့် “၁၀-ပဲတန်သော့နှင့်ကမ္ဘာ့ဘဏ်ပေါက်ကြီးကို ဖွင့်လော့”ဆိုတဲ့နဂါးနီအသင်းရဲ့ကြွေးကြော်သံဟာ ထင်

ရှားပါတယ်။ နဂါးနီစာအုပ်အသင်းရဲ့ အသံအဖြစ် ဆရာရွှေတိုင်ညွန့်ရေးဖွဲ့ပြီး ခင်မောင်ရင်သီဆိုထားတဲ့ နဂါးနီသီချင်းမှာ “ဆင်းရဲခြင်းမှ လွတ်ကင်းအောင် လမ်းပြဆောင်ပါမည်” ဆိုတဲ့အဖွဲ့၊ “လူမွဲတွေက မနှေးခေတ်မီ သူဌေးဖြစ်တော့မည်” ဆိုတဲ့အဖွဲ့၊ “ဒို့နဂါးနီ ဆင်းရဲသားတို့ မညှိုးပြီ အကျိုးထူးပေးတော့မည်၊ ခေတ်သစ်ထူထောင်မည်” ဆိုတဲ့အဖွဲ့တွေက နဂါးနီအသင်းရဲ့ အသံတွေ ပါပဲ။

(၃) ‘အဘိဓာန်’ ဆိုတဲ့စကားလုံးကို / အဗိဒန် / လို့အသံထွက်ရင်လည်း မှန်ပါတယ်။ / အဗိဒန် / လို့အသံထွက်ရင်လည်း မှန်ပါတယ်။ အဲဒီအသံထွက်နှစ်မျိုးစလုံးကို မြန်မာစာအဖွဲ့က ထုတ်တဲ့မြန်မာအဘိဓာန်မှာ အသံထွက်အမှန်အဖြစ် ဖော်ပြထားပါတယ်။ / အဗိဒန် / ကမြန်မာစကားလုံးအဖြစ် မြန်မာလိုထွက်တဲ့အသံထွက်ပါ။ / အဗိဒန် / က ပါဠိဖတ်ရာမှာလို နောက်ကရဲ့ အသံကို အသတ်သံအဖြစ်ယူပြီး / အဗိဒန် / လို့ထွက်တာပါ။ အဘိဓာန် / အဗိဒန် / လို့ထွက်တာပါ အဘိဓာန် / အဗိဒန် / လို့အသံထွက်တာ များပါတယ်။

မေး။ ။ ဆရာကြီးရှင့်။

ဒသမတန်းမြန်မာစကားပြေထဲက စာလုံးပေါင်းသတ်ပုံနဲ့အချက်အလက် ကဲ့လဲ့ချက်တွေကို ဖြေကြားပေးစေလိုပါသည်ရှင့်။

- (၁) ကလကတ္တားနှင့်ကာလကတ္တား
- (၂) မြန်မာစာမိတ်ဖွဲ့၌ စာဆိုနှင့်သုတေသီမှ ‘ဌ’
- (၃) ‘လူပြည်၌ဖြစ်၊ စည်းစိမ်နှစ်ကို’ နှင့် ‘လူပြည်၌ဖြစ်စေ၊ စည်းစိမ်နှစ်ကို’
- (၄) ပတ္တမြားကျောက်စီဓားစကားပြေ ရေးသားသောခေတ်သည် လွတ်လပ်ရေးခေတ်လား၊ ကိုလိုနီခေတ်လား။

စုပြည့်လွင့်၊ ကွက်သစ်ရပ်
မြို့သစ်မြို့။

ဖြေ။ ။ ဒီကဏ္ဍမှာ ကျောင်းသင်ခန်းစာတွေကိုတော့ သမီးတို့ရဲ့ ဆရာ၊ ဆရာမတွေ သင်ကြားပေးနေတာရယ်၊ ဖတ်စရာ စာအုပ်စာတမ်းတွေလည်း အများကြီးပေါ် ထွက်နေတာရယ်ကြောင့် ကျောင်းသင်ခန်းစာကို တိုက်ရိုက်မေးတဲ့မေးခွန်းတွေထက် မြန်မာစာနဲ့ပတ်သက်ပြီး အထောက်အကူပြုမယ့်အကြောင်းအချက်တွေကိုမေးတဲ့ အမေးတွေကို အဓိကထားပြီး ဖြေနေပါတယ်။ ခုသမီးမေးတဲ့မေးခွန်းတွေကတော့ ကျောင်းသင်ခန်းစာအချက်အလက်ကို မေးတာမဟုတ်ဘဲ ပုံနှိပ်ထားတဲ့စာလုံးပေါင်းသတ်ပုံအမှား၊ အချက်အလက်အမှားတွေနဲ့ ဆိုင်တဲ့အတွက် အများလည်း သိရအောင် ဖြေလိုက်ပါတယ်။

(၁) Calcutta ဆိုတဲ့မြို့နာမည်ကို မြန်မာလို ‘ကလကတ္တား’ လို့လည်း ရေးပါတယ်။ ‘ကာ

လကတ္တား'လို့လည်း ရေးပါတယ်။ နှစ်ခုစလုံး မမှားဘူးလို့ဆိုနိုင်ပါတယ်။ (ယခုတော့ ဒီမြို့နာမည် က ကိုလ်ကတ္တားဖြစ်နေပါပြီ။)

(၂) စာအုပ်မှာ 'မြန်မာစာမိတ်ဖွဲ့၌ စာဆိုနှင့် သုတေသီလို့ပါ နေတယ်ဆိုရင် 'ဦ'က စာလုံး မှားရိုက်ထားတာပါ။ အမှန်က 'နှင့်'ပါ။ တိုက်စိုးနဲ့မင်းယုဝေက 'မြန်မာစာမိတ်ဖွဲ့'ရော 'စာဆိုနှင့် သုတေသီ'ရော နှစ်အုပ်စလုံး တွဲဖက်ရေးတာပါ။ တစ်အုပ်ဖော်ပြနိုင်ရင် မှန်ပါတယ်။ မေးခွန်းက လည်း တစ်အုပ်ပဲ မေးတာ ထင်ပါတယ်။

(၃) 'လူ့ပြည်၌ဖြစ်စေ၊ စည်းစိမ်နှစ်ကို'က အမှန်ပါ။ 'ဖြစ်'နဲ့ 'နှစ်' ကာရန်ယူထားတာပါ။ 'ဖြစ်စေ'ကတော့ မှားရိုက်တာ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။

(၄) 'ပတ္တမြားကျောက်စီဓား'စကားပြေကို ရေးတဲ့ခေတ်က ကိုလိုနီခေတ်ပါ။ စာအုပ် ဟောင်းမှာ 'လွတ်လပ်ရေးခေတ်'ဆိုပြီး မှားနေလို့ စာအုပ်သစ်မှာ ပြန်ပြင်ထားတာပါ။ ဒီတစ်လ တော့ ဒီလောက်ပါပဲ။

မောင်ခင်မင်(ခနုဖြူ)
မင်္ဂလာမောင်မယ်-ဇန်နဝါရီလ

မေး။ ။ဒကာကြီး၊

ဦးပဉ္စင်းက စာသင်သားတစ်ပါးဖြစ်ပါတယ်။ မင်္ဂလာမောင်မယ်ကို ဖတ်ပြီး စာရေးချင် စိတ်တွေ ဖြစ်ပေါ်လာနေပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ရေးသားပုံရေးသားနည်းကို နားမလည်လို့ မရေးဖြစ် တာပါ။ ရေးသားပုံရေးသားနည်း သိလိုပါ၍ မင်္ဂလာမောင်မယ်မှတစ်ဆင့် ရှင်းလင်းပေးပါရန် မေတ္တာရပ်ခံပါတယ်။

ဦးတေဇဝန္တ၊ ထီးမင်္ဂလာနိုးထရွာ
ဆင်ဖြူစာသင်တိုက်၊ ခေတ္တ-မော်လမြိုင်မြို့။

ဖြေ။ ။ဦးပဉ္စင်းဘုရား-

စာရေးသားပုံရေးသားနည်းကို အထောက်အကူပြုနိုင်တဲ့စာအုပ်တွေ ရှိပါတယ်။ အခြေ ခံအားဖြင့် စကားပြေအရေးအသားကို မှန်မှန်ကန်ကန် ရေးတတ်အောင်၊ စာလုံးပေါင်းသတ်ပုံ မှန်ဖို့၊ သဒ္ဒါအသုံးအနှုန်းမှန်ဖို့၊ ဝါကျဖွဲ့ပုံမှန်ဖို့ သတိပြုရမယ့်အချက်တွေ ရှင်းပြတာ၊ အဲဒီကမှတစ် ဆင့် အရေးအသားရှင်းလင်းအောင်၊ ပြေပြစ်အောင်၊ လိုက်ဖက်အောင် ရေးနိုင်ဖို့ စကားအသုံး အနှုန်းတွေ၊ ဝါကျတွေ၊ စာပိုဒ်တွေကနေပြီး နောက်ဆုံး စာတစ်ပုဒ်လုံးအဆင့်အထိ အချက်အ လက်တွေ စီစဉ်ရေးသားပုံတွေကို လမ်းညွှန်ထားတာတွေ ရှိပါတယ်။ အဲဒီစာအုပ်တွေက စာရေး ချင်သူတွေ စာမရေးခင် ကြိုတင်သိထားသင့်တဲ့အချက်တွေပါပဲ။ အဲဒီအချက်တွေကို ကြိုတင်သိ ထားပြီးတော့ ကိုယ်ရေးမယ့်အကြောင်းအရာကို ဘယ်လိုစာမျိုးရေးမှာလဲ။ ဆောင်းပါးလား၊ ဝတ္ထု လား၊ ရသစာတမ်း(အက်ဆေး)လား၊ ရေးချင်တာရှိမှာပါ။ တပည့်တော်နားလည်တာကတော့ အဲဒီ နည်းနာတွေ သိထားရုံနဲ့ မပြီးဘဲ ကိုယ်တိုင်ရေးသားလေ့ကျင့်ဖို့ အရေးကြီးပါတယ်။

ဆရာကြီးမင်းသုဝဏ်က “စု-တု-ပြု”ဆိုပြီး လမ်းညွှန်ပါတယ်။ ပထမအဆင့်မှာ စာရေး စရာအကြောင်းအရာ အချက်အလက်တွေကို စုရမယ်။ ပြီးရင် ကိုယ်ဖတ်ရှုလေ့လာထားတဲ့စာရေး ဆရာတွေ ဘယ်လိုရေးသလဲဆိုတာ လေ့လာပြီး သူတို့ရေးပုံမျိုး အတုယူပြီး ရေးရမယ်။ အဲဒီနောက် တော့ ကိုယ်တိုင်၊ ကိုယ်ပိုင်အရေးအသားနဲ့ရေးသားပြုစုတဲ့အဆင့်ကို ရောက်ပြီလို့ဆိုလိုတာပါ။ စာရေးနည်းဆိုတာ သင်ပေးရုံနဲ့တတ်တဲ့အဆင့် မဟုတ်ဘဲ ကိုယ်တိုင် အကြိမ်ကြိမ်ရေးသားလေ့ ကျင့်ပြီးမှရတဲ့နည်းပါ။ အဲဒီလိုရေးနိုင်ဖို့ စာများများ ဖတ်ဖို့လိုပါတယ်။ အကောင်းဆုံးနည်းက တော့ “များများဖတ်၊ များများလေ့ကျင့်၊ များများရေး”ဆိုတဲ့နည်းပါပဲလို့ ဖြေပါရစေဘုရား။ များများဖတ်ရင် သူတို့ဘယ်လိုရေးတယ်ဆိုတဲ့ရေးနည်းတွေကို များများသတိထားမိမယ်။ သတိ ထားမိရာက သူတို့ရေးသလိုလိုက်ပြီး ရေးစမ်းကြည့်မယ်။ အလေ့အကျင့်များလာတော့ ကိုယ်သိ တဲ့အကြောင်းအရာကို ကိုယ်ပိုင်အရေးအသားနဲ့ ရေးနိုင်တဲ့အဆင့် ရောက်တာမို့ အဲဒီလို အကြံ ပေးခြင်းဖြစ်ပါတယ်ဘုရား။

မေး။ ။ဆရာကြီးခင်ဗျား။
'ကာ'နှင့် 'ခါ' အသုံးကို ရှင်းပြပေးပါရန်။

မောင်ကျော်မင်းထွန်း
၃-ရပ်ကွက်၊ မလှိုင်မြို့။

ဖြေ။ ။ 'ကာ'နှင့် 'ခါ' ဟာ အသံပြောင်းသွားပုံချင်း တူနေလို့ မှားသုံးမိတတ်ပါတယ်။ 'သွားကာ လာကာ' လို့ရေးရေး၊ 'သွားခါလာခါ' လို့ရေးရေး / သွားဂါလာဂါ / လို့အသံထွက်ရတယ်မဟုတ်လား။
'ကာ'က 'လျက်'နဲ့အတူတူပါပဲ။ 'သွားလျက်လာလျက်'ဆိုတဲ့သဘောပါ။ ဆက်လက်လုပ် ဆောင်နေတဲ့အဓိပ္ပါယ်ပါပဲ။ 'ခါ'ကတော့ 'အကြိမ်' လို့အဓိပ္ပါယ်ရတယ်။ 'နှစ်ခါသုံးခါ'၊ 'ရောက် သောခါ'ဆိုတာမျိုး သုံးပါတယ်။

* * * * *

မေး။ ။ဆရာကြီးရှင့်၊
(၁) 'ဝဏ္ဏ' နဲ့ 'ဂဏ္ဍ' ဆိုတာ ဘယ်လိုစကားလုံးတွေပါလဲ။

(၂) "ကျွန်ယုံတော့ တစ်ဖက်ကန်း၊ သားသမီးယုံတော့ စုံလုံးကန်း" ဆိုတဲ့စကားပုံက ဘယ် အကြောင်းအရာကို မှီးပြီး ပေါ်ပေါက်လာတာပါလဲရှင့်။

နွေမိုးသစ် (B.A Eng)
တပ်ကုန်းရွာ၊ ပေါက်မြို့နယ်။

ဖြေ။ ။(၁)ဝဏ္ဏဆိုတာ ပါဠိစကားပါ။ အက္ခရာလို့အဓိပ္ပါယ်ရပါတယ်။ အက္ခရာတွေဟာ အနက် အဓိပ္ပါယ်ကို ဖွင့်တတ်တဲ့အတွက် ဝဏ္ဏလို့ခေါ်ကြောင်း ဖွင့်ဆိုကြတယ်။ နောက်တစ်ခုက အသံတစ် သံကို ဝဏ္ဏတစ်ခုလို့ သတ်မှတ်ပါတယ်။ သမီးက အင်္ဂလိပ်စာ အထူးပြုဆိုတော့ အင်္ဂလိပ်စာမှာခေါ် တဲ့ Syllable နဲ့အတူတူပါပဲ။ အသံတစ်သံထွက်ရင် ဝဏ္ဏတစ်ခု၊ ၂-သံထွက်ရင် ဝဏ္ဏ ၂-ခု၊ စသည် ဖြင့် ခေါ်ပါတယ်။ 'လူ'ဆိုရင် ဝဏ္ဏတစ်ခု၊ 'ဆရာ'ဆိုရင် ဝဏ္ဏ ၂-ခု၊ 'သရက်ပင်'ဆိုရင် ဝဏ္ဏ ၃-ခု၊ 'အတွင်းရေးမှူး'ဆိုရင် ဝဏ္ဏ ၄-ခုပေါ့။

ဂဏ္ဍဆိုတာ လေးတဲ့အသံကို ခေါ်တာပါ။ ဂဏ္ဍလည်း ပါဠိစကားပါ။ 'လေးသော' လို့အဓိ ပြယ်ရတယ်။ ဂဏ္ဍနဲ့ယှဉ်သုံးတာက 'လဟု'လို့ခေါ်တယ်။ 'ပေါ့သော'လို့အဓိပ္ပါယ်ရတယ်။ ဂဏ္ဍကတော့ လေးတဲ့အသံ၊ လဟုက ပေါ့တဲ့အသံပေါ့။ ဂဏ္ဍသံက အသံရှည်တယ်။ 'ကာ၊ ကူ'ဆိုတဲ့အသံမျိုးပေါ့။ အသံအရှည် ၂-မကြာ၊ ၂-မကြာခွဲရှိတယ်။ (တစ်မကြာဆိုတာ မျက်စိတစ်မှိတ်၊ လျှပ်တစ်ပြက်၊ လက်ဖျစ်တစ်တွက်ကြာတဲ့အချိန်ကို ခေါ်တာပါ။) ကာ...လို့ဆိုရင် ၂-မကြာ၊ ၂-မကြာခွဲတာကပေါ့။ လဟုကတော့ အသံတိုပါ။ 'က၊ ကု'ဆိုတဲ့အသံမျိုးပေါ့။ တစ်မကြာ၊ တစ်မကြာခွဲပဲရှိသည်။ ဒီ လောက်ဆိုရင် နားလည်လောက်ပါပြီ။

(၂) ကျွန်ုပ်တို့တော့ တစ်ဖက်ကန်း၊ သားသမီးယုံတော့ စုံလုံးကန်း 'ဆိုတဲ့စကားပုံက ချစ်ခင်တဲ့သူတွေရဲ့ အပြစ်ကို မမြင်တတ်တဲ့အခါပေါ့ပါ။ ကျေးကျွန်တပည့်တွေကို ယုံကြည်မိရင် သူတို့မှာ အပြစ်ရှိပေမယ့် အဲဒီအပြစ်ကို မျက်စိတစ်ဖက်ကန်းနေတဲ့သူမြင်သလောက် နည်းနည်းပဲမြင်တတ်တယ်။ သားသမီးကို ယုံမိရင်တော့ မျက်စိစုံလုံးကန်းနေတဲ့လုံးဝမမြင်သလို သူတို့ရဲ့ အပြစ်ကို လုံးဝမမြင်ဘူးလို့ဆိုလိုတာပါ။ ဘယ်သူကစပြီး သုံးတယ်လို့တော့ မသိရပါဘူး။ အစဉ်အဆက်သုံးခဲ့ကြတာပါပဲ။

မောင်ခင်မင်(ခန့်ဖြူ)
မင်္ဂလာမောင်မယ်-ဖေဖော် ဝါရီလ

မေး။ ။ဆရာကြီးခင်ဗျား၊

- (၁) “တက္ကသိုလ်” ဟူသောဝေါဟာရ၏ အဓိပ္ပါယ်ကို သိလိုပါသည်။
- (၂) “ကဗျာ” ဟူသောဝေါဟာရ၏ အဓိပ္ပါယ်ကို သိလိုပါသည်။

ကိုအောင်၊ လွိုင်ကော်မြို့။

ဖြေ။ ။(၁)“တက္ကသိုလ်” ဆိုတာ မူလကတော့ အိန္ဒိယမြောက်ပိုင်းက ပြည်နယ်တစ်ပြည်နယ်ရဲ့ အမည်ဖြစ်ပါသည်။ တက္ကသီလာ (Taxila) လို့ခေါ်ပါတယ်။ ‘တက္ကသီလ’ဆိုတာ ပါဠိစကားပေါ့။ တက္က=ယုတ်လျော့သည်ကိုဖြည့်ဆည်းခြင်း၊ သီလ=အလေ့၊ ဒီတော့ ယုတ်လျော့ခြင်းကိုဖြည့်ဆည်းပေးလေ့ရှိတဲ့နေရာလို့ အဓိပ္ပါယ်ရတယ်။ ပညာဖြည့်ဆည်းပေးလေ့ရှိတဲ့နေရာလို့ ဆိုလိုတာပါ။ တချို့ကလည်း တက္က=ကြံစည်ခြင်းလို့အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ပြီး ကြံစည်စဉ်းစားတဲ့အလေ့ရှိတဲ့နေရာလို့ ဖွင့်ဆိုကြတယ်။ တက္ကသီလကို မြန်မာက မွေးစားလိုက်တော့ “တက္ကသိုလ်” ဆိုတဲ့မွေးစကားစကားလုံးဖြစ်လာတာပါ။ စာတွေ့ထဲမှာ တက္ကသိုလ်ပြည်က ဒီသာပါမောက္ခဆရာကြီးဆီမှာ မင်းသားတွေ ပညာသင်တဲ့အကြောင်း ပါပါတယ်။ တက္ကသိုလ်ပြည်ဟာ အဲဒီတက္ကသီလာပါပဲ။ ကိုလိုနီခေတ်မှာ University ဆိုတဲ့အင်္ဂလိပ်စကားကို “ယူနီဗာစီတီ” လို့ပထမခေါ်ပြီးနောက်မှ မြန်မာလိုခေါ်ဖို့စဉ်းစားတဲ့အခါ အဲဒီ“တက္ကသိုလ်” ဆိုတဲ့စကားလုံးကို သုံးတာပါပဲ။ ဒီတော့ “တက္ကသိုလ်” ဟာ “ပညာသင်ကြားပေးတဲ့ယူနီဗာစီတီကျောင်း” လို့ အဓိပ္ပါယ်ရတာပေါ့။ “အဆင့်မြင့်ပညာရပ်များကို သင်ကြားရာကျောင်းကြီး” လို့ ဖွင့်ပါတယ်။

ကဗျာ၏ အဓိပ္ပါယ်

(၂) ကဗျာဆိုတာ “ကာဗျ” ဆိုတဲ့သက္ကတစကားက ဆင်းသက်တဲ့စကားပဲ။ ‘ကာဗျ’လို့လည်း ပြတယ်။ ‘ကာဗျ’က ‘ကဗျာ’ဖြစ်လာတာပေါ့။ “စဉ်းမျဉ်းများနဲ့အညီ စာလုံး၊ စာပိုဒ်အရေအတွက်၊ ကာရန် အချိတ်အဆက်၊ အသံအနေအထားစသည်ဖြင့် စီကုံးသောအဖွဲ့အနွဲ့” လို့အဘိဓာန်မှာ ဖွင့်ဆိုပါတယ်။ “ကဝိ(ပညာရှိ)တို့၏ ဥစ္စာ” လို့လည်း ရှေးက ဖွင့်ဆိုကြပါတယ်။

မေး။ ။ဆရာကြီးရှင့်၊

မြန်မာပြက္ခဒိန်တွင် ငယ်စဉ်အခါကစ၍ ကျက်မှတ်ခဲ့ရဖူးသည်မှာ “တန်ခူးရက်မစုံ ၂၉၊ ကဆုန်ရက်စုံ ၃၀၊ နယုန်ရက်မစုံ ၂၉၊ ဝါဆိုရက် ၃၀” ဟု ဖြစ်ပါသည်။

ယခုနှစ် ၁၃၇၂-ခုနှစ်တွင်မူ နယုန်လကွယ်နေ့သည် “နယုန်လပြည့်ကျော် ၁၅-ရက်၊ နယုန်လကွယ်နေ့(၁၆-၆-၂၀၁၀)သောကြာနေ့” ဟုပုဂံပိထားပါသဖြင့် ယခုကဲ့သို့ဖြစ်ခြင်းမှာ မည်သည့်အတွက်ကြောင့်ပါနည်း။ မည်သို့တွက်ချက်ပါသနည်းဟု သိလို၍ မေးမြန်းလိုက်ရပါသည်။

ဖြူဖြူခိုင်၊ ဝိဇ္ဇာဘွဲ့(မြန်မာစာ)
အမှတ် ၄-ရပ်ကွက်၊ ပေါက်ခေါင်းမြို့။

E-book is created by www.shanyoma.org

ဝါကြီးထပ်၊ ဝါငယ်ထပ်

ဖြေ။ ။မေးသင့်တဲ့မေးခွန်းပါပဲ။ ပုံမှန်အနေနဲ့ကတော့ သမီးပြောသလို ရက်မစုံနဲ့ ရက်စုံ တစ်လှည့်စီသွားတာပါပဲ။ ဝါထပ်တယ်ဆိုတာ သိတယ် မဟုတ်လား။ အကြမ်းအားဖြင့် မြန်မာပြက္ခဒိန်ရက်က တစ်နှစ်မှာ ၃၅၄-ရက်ပဲရှိတာမို့ တန်ခူး၊ ကဆုန်စတဲ့လတွေနဲ့ နွေမိုးဆောင်းရာသီတွေ မကိုက်ဘဲ ကွဲလွဲလာတဲ့အခါ လနဲ့ရာသီ ပြန်ညှိတဲ့အနေနဲ့ တစ်နှစ်မှာ ၁၂-လအစား တစ်လတိုးပြီး ၁၃-လလုပ်ရတဲ့နှစ်တွေမှာ ဝါဆိုလ ၂-ခါထပ်ပြီး ပထမဝါဆို၊ ဒုတိယဝါဆိုလို့ သတ်မှတ်ရပါတယ်။ အဲဒါကို ဝါထပ်တယ်လို့ခေါ်တယ်။ ဝါထပ်တဲ့နှစ်မှာ ဝါဆိုလ ၂-လကို ရက် ၃၀-စီသတ်မှတ်ရတယ်။ တစ်ခါ လပြည့်နေ့လို့သတ်မှတ်ထားတဲ့ရက်နဲ့ တကယ်လပြည့်တဲ့နေ့တို့ မကိုက်ညီတဲ့အခါ နယုန်လကိုလည်း ရက်စုံ ၃၀-လုပ်ရတယ်။ အဲဒါကို “ရက်ငင်” လို့ခေါ်တယ်။ အဲဒီလို ရင်ငင်တဲ့နှစ်မှာ ကဆုန်၊ နယုန်၊ ပထမဝါဆို၊ ဒုတိယဝါဆို လေးလကို ရက်စုံ ၃၀-စီထားရပြီး “ဝါကြီးထပ်” လို့ခေါ်တယ်။ ရက်ငင်မဟုတ်တဲ့နှစ်မှာဆိုရင်တော့ ဝါဆို ၂-လပဲ ရက် ၃၀-စီထားပြီး “ဝါငယ်ထပ်” လို့ခေါ်တယ်။ ၁၃၇၂-ခုနှစ်ဟာ ဝါကြီးထပ်တဲ့နှစ်ဖြစ်နေလို့ နယုန်လမှာ ရက် ၃၀-ဖြစ်သွားတာပါပဲ။ ဘယ်လိုတွက်တယ်ဆိုတော့ ဗေဒင်ပညာရှင်မှသာ ပြောပြနိုင်ပါလိမ့်မယ်။

* * * * *

မေး။ ။ဆရာကြီးခင်ဗျား၊

မြန်မာ ၁၂-လဖြစ်တဲ့ တန်ခူး၊ ကဆုန်စသည်တို့ဟာ မည်သည့်စကားက ဆင်းသက်၍ မည်သည့်အဓိပ္ပါယ်ရှိကြောင်း ဖြေကြားပေးပါခင်ဗျား။
မောင်လင်းပြည့်ဖြိုး၊ ပန်းတနော်မြို့။

မြန်မာ ၁၂-လ၏ အဓိပ္ပါယ်

ဖြေ။ ။၁၂-လမှာမည်တော့ ဆင်းသက်လာပုံနဲ့အဓိပ္ပါယ်ကို အချုပ်သဘောရှင်းပြလိုက်ပါတယ်။
(၁) တန်ခူး=ထန်းသီးခူးသောလ၊ တာလ(ပါဠိ) > တန်း=ထန်း+ခူး=ခူးဆွတ်
(၂) ကဆုန်=ရေသွန်းသောလ၊ က၊ ကု=ရေ+ဆုန်=သွန်းလောင်း
(၃) နယုန်=မိုးရွာချိန်လ၊ နံယုန်လ(ကျောက်စာ)၊ နံ=အချိန်အခါ+ယုန်=မိုးရွာ၊ မိုးကျ
(၄) ဝါဆို=ရဟန်းတော်များ မိုးသုံးလအတွင်းကျောင်း၌နေပါမည်ဟု ရွတ်ဆိုသောလ၊ ဝါသ(ပါဠိ)
> ဝါ=နေခြင်း+ဆို=ရွတ်ဆို
(၅) ဝါခေါင်=ဝါလယ်လ၊ ဝါသ(ပါဠိ) > ဝါ=နေခြင်း+ခေါင်=အလယ်

(၆) တော်သလင်း=ကောင်းကင်သာယာထွန်းလင်းသောလ၊ သာယာပွင့်လင်းသောလ။ တော်= ကောင်းကင်+သလင်း=သာလင်း=သာယာထွန်းလင်း

(၇) သီတင်းကျွတ်=ရဟန်းတော်များ သီလသီတင်းကျင့်သုံးနေထိုင်သောကာလ လွတ်မြောက်သော လ။ ယွင်(မွန်) > သတင်း=လဲကျောင်း+ကျွတ်

(၈) တန်ဆောင်မုန်း=မီးထွန်းလ၊ တန်ဆောင်=မီးရှူးမီးတိုင်ဆီမီး+မုန်း>မုန်း=ထွန်းလင်းတောက် ပစေ၊ ညိုထွန်း

(၉) နတ်တော်=ပုပ္ပါးတောင်၌ နတ်တို့အား ပူဇော်သောလ၊ နာထ(ပါဠိ)>နတ်+တော်=မြင့်မြတ်

(၁၀) ပြာသို=ပျားဖယောင်းစု၍ အရဆုံးလ၊ ပြာ=ဖယောင်း+သို=ဆီ၊ အဆီ

(၁၁) တပို့တွဲ=ထန်းဖူး၊ ထန်းခိုင်များ အောက်သို့တွဲကျအောင် ပြုသောလ။ ထန်းရည်နှင်းလ။ ထန်းပို့ > ထပို့=ထန်းဖူး၊ ထန်းခိုင်+တွဲ=တွဲကျ။

(၁၂) တပေါင်း=ထန်းရည်ကို ကျိုချက်သောလ။ ထန်းရည်ကျို၍ ထန်းလျက်ချက်သောလ။ ထန်း+ ပေါင်း=ချက်၊ ပြုတ်၊ ကျို

ဆရာကြီးဦးဖိုးလတ်ရဲ့ “မြန်မာလအမည်များ” စာအုပ်ကို ကိုးကားဖော်ပြလိုက်ပါတယ်။ အယူအဆအကွဲတွေလည်း ရှိပါတယ်။

မောင်ခင်မင်(ဓနုဖြူ)
မင်္ဂလာမောင်မယ်၊ မတ်လ

မေး။ ။ဆရာကြီးရှင့်၊

ကျွန်ုပ်ကြံအသုံးကို ခွဲခြားပြပေးပါရှင့်။ စာအုပ်တချို့မှာ ‘ကြ’ လို့ရေးရမယ့်စာလုံးကို ‘ကျ’ လို့ရေးတာတွေ့နေရလို့ပါရှင့်။

နန်းဦး

မြို့သစ်မြို့၊ မကွေးတိုင်းဒေသကြီး။

ဖြေ။ ။ကျကျနန၊ ချက်ကျ၊ စားနေကျကြောင်ဖား၊ စိတ်တိုင်းကျ၊ မတင်မကျ၊ လုပ်နေကျအလုပ်၊ အားကျ၊ အံဝင်ခွင်ကျ၊ သူငယ်နာကျဗဟိုအစရှိတဲ့စာလုံးတွေကို ‘ကျ’ နဲ့ရေးရပါတယ်။

ကျီကြ၊ ကြခတ်ဝါး၊ ကြလိုဝါး၊ ကြသောင်းဝါး၊ ကြငှန်း၊ ကြဥပင်၊ ကြလှဲဝဲ၊ ကြောင့်ကြ၊ သွားကြလာကြအစရှိတဲ့စာလုံးတွေကိုတော့ ‘ကြ’ နဲ့ရေးရပါတယ်။

‘ကျ’ နဲ့ ‘ကြ’ ဟာ အရေးမတူပေမယ့် အသံတူတာမို့ မှားရေးမိတတ်တဲ့အတွက် ခွဲခြားမှတ်သားဖို့လိုပါတယ်။ သမီးပြောသလို ‘ခရီးသွားနေကျသည်’ လို့ရေးတာကတော့ မှားတာပေါ့။ မြန်မာစာအဖွဲ့ဦးစီးဌာနက ထုတ်တဲ့ “မြန်မာစာလုံးပေါင်းသတ်ပုံကျမ်းနဲ့ခွဲထား” ဆိုတဲ့စာအုပ်ကလေးကို ဝယ်ပြီး ဆောင်ထားနိုင်ရင် စာလုံးပေါင်းပြဿနာ ပြေလည်မှာပါ။

မေး။ ။ဆရာကြီးခင်ဗျား၊

စာရေးရင် စကားပြောသလို ရေးတာနဲ့ စာလိုရေးတာ ဘယ်ဟာ ပိုကောင်းပါသလဲ။ ရှင်းပြပေးစေလိုပါတယ်။

မောင်မောင်ညွန့်

မြင်သာ၊ တောင်ဥက္ကလာပမြို့။

ဖြေ။ ။ဒီကိစ္စကို နည်းနည်းရှင်းပြဖို့ လိုပါလိမ့်မယ်။ ဟုတ်ပါတယ်။ မြန်မာစကားမှာ “အပြောသုံးဟန်” နဲ့ “စာသုံးဟန်” ဆိုပြီး ရေးပုံ ၂-မျိုးကွဲပါတယ်။ အပြောသုံးဟန်ဆိုတာက စကားပြောရာမှာသုံးတဲ့စကားလုံးတွေနဲ့ရေးတဲ့ဟန်ပါ။ စာသုံးဟန်ဆိုတာက စာရေးရာမှာ သုံးတဲ့စကားလုံးတွေနဲ့ရေးတဲ့ဟန်ပါ။ အပြောစကားနဲ့စာစကား၊ အပြောနဲ့အရေး၊ စကားသံနဲ့စာအရေးအသားစသည်ဖြင့်လည်း ခွဲခြားပြီးပြောတတ်ကြပါတယ်။ “ကျွန်တော်သည် မင်္ဂလာမောင်မယ်စာစောင်ကို အလွန်ကျပါသည်” လို့ရေးရင် စာသုံးဟန်၊ “ကျွန်တော်က မင်္ဂလာမောင်မယ်စာစောင်ကို သိပ်သဘောကျပါတယ်” လို့ရေးရင် အပြောသုံးဟန်လို့ဆိုနိုင်တာပေါ့။

မြန်မာစာစတင်တီထွင်တုန်းကတော့ ဘယ်စကားသံကို ဘယ်စာလုံးနဲ့ရေးမယ်ဆိုပြီး စကားသံကို အခြေပြုပြီး တီထွင်တဲ့အတွက် မြန်မာစာတီထွင်စမှာ စကားနဲ့စာနဲ့ မကွာခြားဘူးလို့ ပညာရှင်တွေက ဆိုပါတယ်။ နောင်နှစ်ပေါင်းများစွာ ကြာတဲ့အခါ ပြောင်းလဲတဲ့နှုန်းချင်း မတူတဲ့

အတွက် စကားနဲ့စာတဖြည်းဖြည်း ကွဲပြားလာတာပေါ့။ စကားလည်း ပြောင်းတယ်၊ စာလည်း ပြောင်းတယ်။ ဒါပေမယ့် စကားက ပါးစပ်ထဲကထွက်တဲ့အသံမို့ မခိုင်မာဘူး။ အပြောင်းမြန်တယ်။ စာကတော့ ကျောက်ပေါ်၊ ပေပေါ်၊ ပုရပိုက်ပေါ်မှာ ရေးထားတာမို့ စကားထက်ပိုပြီး ခိုင်မာတဲ့အ တွက် အပြောင်းနှေးတာပေါ့။ ဒီတော့ ‘ဤ’ ‘ထို’ဆိုတဲ့စကားတွေကို ခုအခါမှာ ‘ဒီ’ ‘ဟို’လို့ပြောနေ ကြပြီမဟုတ်လား။ ‘ဖြစ်၏’တို့ ‘ဖြစ်သည်’တို့က ‘ဖြစ်တယ်’လို့ပြောင်းနေပြီ။ ‘ဆရာ၏ အိမ်’က ‘ဆရာရဲ့အိမ်၊ ဆရာ့အိမ်’လို့ပြောင်းနေပြီ။ ‘မိခင်’က ‘အမေ’ဖြစ်နေပြီ။ ‘နံနက်’က ‘မနက်’ဖြစ်နေ ပြီ။ ‘ချစ်သောသူ’က ‘ချစ်တဲ့သူ’ဖြစ်နေပြီ။ ဒီသဘောအချို့ကို ကြည့်ရုံနဲ့ စာသုံးနဲ့စကားသုံးကွဲ ပြားပုံကို သိနိုင်ပါတယ်။

ဒီနေ့ စာရေးရာမှာ ၂-မျိုးစလုံး သုံးနေကြတယ်မဟုတ်လား။ ဘယ်ဟာ ပိုကောင်းသလဲ လို့ မေးရင် ဆရာကတော့ သူ့နေရာနဲ့သူ လိုက်ဖက်အောင် ရေးတာ ကောင်းတယ်လို့သဘောရပါ တယ်။ စာလိုရေးမှ ကောင်းတယ်။ စကားလိုရေးတာ မကောင်းဘူးလို့ပြောရင် တစ်ဖက်စွန်းရောက် သလို စကားလိုရေးတာ ကောင်းတယ်။ စာလိုရေးတာ မကောင်းဘူးလို့ပြောရင်လည်း တစ်ဖက် စွန်းရောက်ပါတယ်။ စာဟန်ပေဟန်နဲ့အစဉ်အဆက်ရေးလာခဲ့တဲ့မြန်မာစာပေတွေကို ပစ်ပယ်လို့ မရသလို ဒီနေ့ပြောဆိုနေတဲ့ပြောဟန်ဆိုဟန်နဲ့ ရေးတာကို လျစ်လျူရှုထားလို့လည်း မရပါဘူး။ ဒီတော့ စာအုပ်စာတမ်းတွေ၊ ခွဲခွဲညားညား ရေးတဲ့စာမျိုးတွေကို စာသုံးဟန်နဲ့ရေးတာ လိုက်ဖက် ဆီလျော်သလို အချင်းချင်းပေးတဲ့ပေးစာတွေ၊ ဟောပြောချက်၊ ဆွေးနွေးချက်တွေ၊ ဝတ္ထုတွေ၊ ရုပ်ရှင်တွေထဲက ဇာတ်ဆောင်တွေရဲ့ပြောစကားတွေကို အပြောဟန်နဲ့ရေးတာ လိုက်ဖက်ဆီလျော် ပါတယ်။ စာသုံးဟန်က ခွဲခွဲညားညားရှိတယ်။ အပြောသုံးဟန်က ပေါ့ပေါ့ပါးပါးရှိတယ်လို့ဆိုနိုင် ပါတယ်။

ဒီနေ့ ပညာရှင်ကြီးတွေကစပြီး ရေးနေတဲ့ရေးဟန်ကို လေ့လာကြည့်ရင် ‘ထို၊ ဤ၊ သည်၊ ရှိ၊ နှင့်၊ လျက်၊ ၏’စတဲ့ သဒ္ဒါသုံးစကားတွေကို စာဟန်အဖြစ် သုံးပေမယ့်အဲဒီစာဟန်ထဲမှာ အ ပြောဟန်နဲ့နီးစပ်တဲ့အသုံးတွေကို သုံးပြီးရေးနေကြတာကို တွေ့နိုင်ပါတယ်။ အပြောသုံးဟန်ဘက် ကို တိမ်းညွတ်လာတဲ့သဘောပါပဲ။ ဒီလောက်ဆိုရင် လုံလောက်ပြီထင်ပါတယ်။

မေး။ ။ဆရာကြီးခင်ဗျား၊
“ငင်း၊ လည်းကောင်း၊ သော်လည်းကောင်း”တို့ရဲ့ အသုံးတွေကို ရှင်းပြပေးစေလိုပါ တယ်။

ထွန်းထွန်း၊ မော်လမြိုင်။

ဖြေ။ ။ ‘လည်းကောင်း’ကို အတိုကောက်ရေးတဲ့အခါ ‘င’ဂဏန်းနဲ့ ‘င်း’တွဲပြီး ‘ငင်း’ဖြစ်လာတာ

ပါ။ ‘၎င်း’ကို ‘၎င်းသည် စာကြိုးစားသူဖြစ်သည်’ လို့သုံးနိုင်သလို ‘၎င်းမြို့သည် စည်ကားသောမြို့ ဖြစ်သည်’ လို့လည်း သုံးနိုင်ပါတယ်။ ဝါကျရဲ့ အစမှာ ‘၎င်း’ ကိုသုံးတယ်လို့ မှတ်သားနိုင်ပါတယ်။

‘လည်းကောင်း’နဲ့ ‘သော်လည်းကောင်း’ ကိုတော့ တစ်လုံးတည်း မသုံးပါဘူး။ ‘လည်းကောင်း...လည်းကောင်း’၊ ‘သော်လည်းကောင်း... သော်လည်းကောင်း’ လို့ ၂-လုံးတွဲသုံးပါတယ်။

“ဆရာများကိုလည်းကောင်း၊ ဆရာမများကိုလည်းကောင်း ပူဇော်ကန်တော့ကြသည်” လို့သုံးရင် ဆရာများကိုရော၊ ဆရာမများကိုပါ ပူဇော်ကန်တော့တယ်လို့ အဓိပ္ပာယ်ရပါတယ်။ “မန္တလေးသို့ ကားဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ရထားဖြင့်သော်လည်းကောင်း သွားမည်” လို့သုံးရင်တော့ ကားနဲ့ ဖြစ်ဖြစ်၊ ရထားနဲ့ဖြစ်ဖြစ် တစ်ခုခုနဲ့သွားမယ်လို့ဆိုလိုတာပါ။ “လည်းကောင်း... လည်းကောင်း” သုံးရင် ၂-ခုစလုံးလို့ဆိုလိုပြီး ‘သော်လည်းကောင်း... သော်လည်းကောင်း’ သုံးရင်တော့ ၂-ခုထဲ က တစ်ခုခုလို့ ဆိုလိုကြောင်း ခွဲခြားသိနိုင်ပါတယ်။

မောင်ခင်မင်(ခန့်ဖြူ)

မင်္ဂလာမောင်မယ်၊ ဧပြီလ

မေး။ ။ဆရာကြီးခင်ဗျား၊
‘တို့’နှင့်‘ဒို့’အကြောင်းကို ရှင်းပြပေးပါရန်။

မောင်ဝင်းမြတ်ဖြိုး
နဝမတန်း၊ နတ်မောက်မြို့။

ဖြေ။ ။မြန်မာစာအဖွဲ့က ပြုစုတဲ့မြန်မာအဘိဓာန်မှာ ‘တို့’ကို /ဒို့/လို့အသံထွက်ပြထားပြီး ‘ငါ တို့အစားသုံးသောစကားလုံး’လို့ဖွင့်ထားပါတယ်။ ‘ငါတို့’လို့သုံးရာက ‘ငါ’မထည့်ဘဲ ‘တို့’လို့သုံးတာ ပါ။ အသံထွက်တော့ /ဒို့/လို့အသံထွက်ပါတယ်။ အပြောစကားမှာ /ဒို့/လို့သုံးကြောင်း ဖော်ပြ ထားပါတယ်။ ‘တို့’ရော ‘ဒို့’ရော နာမ်စားပါပဲ။

* * * * *

မေး။ ။ဆရာကြီးခင်ဗျား၊
“အုတ်ကြားမြက်ပေါက်”၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ရှင်းပြပေးပါရန်။

ရဲလင်းထွန်း၊ နဝမတန်း(အေ)
မောင်းထောင်။

ဖြေ။ ။ ‘အမျိုးအမည် မထင်ရှားသူ’ကို ‘အုတ်ကြားမြက်ပေါက်’လို့တင်စားသုံးတာပါ။ အုတ်ခဲ တွေကြားထဲမှာ ပေါက်နေတဲ့မြက်လို မထင်ရှားတဲ့သဘောပါပဲ။ ‘ဒီသူငယ်က အုတ်ကြားမြက်ပေါက် ပါ။ သူ့ကို ဘယ်သူကမှ ဂရုမစိုက်ဘူး’ဆိုတဲ့အသုံးမျိုးသုံးပါတယ်။

ကျောင်းသင်ခန်းစာများနှင့်ပတ်သက်၍
မေးမြန်းသော မောင်မယ်များသို့

ဖြေ။ ။ကျောင်းမှာသင်ရတဲ့မြန်မာစာသင်ခန်းစာတွေကို ရှင်းပြဖို့ တိုက်ရိုက်မေးတဲ့မေးခွန်း တွေနဲ့ပတ်သက်လို့ တစ်ပေါင်းတည်း ဖြေပါမယ်။ မေးသူတွေရဲ့နာမည်တွေတော့ မဖော်ပြတော့ပါ ဘူး။ ဒီကဏ္ဍမှာ မြန်မာစာလေ့လာမှုကို အထောက်အကူပြုတဲ့မေးခွန်းမျိုးတွေကို အဓိကဖြေပါ မယ်။ ကျောင်းသင်ခန်းစာတွေကတော့ သားတို့၊ သမီးတို့ရဲ့ဆရာ၊ ဆရာမတွေက ကျောင်းမှာ ပြည့် ပြည့်စုံစုံ သင်ကြားထားလို့ရယ်။ ဖတ်စရာစာအုပ်တွေ အများအပြားပေါ် ထွက်နေတာရယ်ကြောင့် အဲဒီမေးခွန်းမျိုးတွေကိုတော့ ဒီကဏ္ဍမှာ ဖြေဆိုဖို့ အစီအစဉ်မရှိပါဘူး။ အဲဒါကို ဆရာပြောခဲ့ပြီး ပါပြီ။ အကြောင်းသင့်လို့ ရှင်းပြသင့်တဲ့အကြောင်းတွေကို အခုရှင်းပြပါမယ်။

ဒီတစ်ပတ်မေးခွန်းတွေထဲမှာ ‘ရသကိုးပါးကို ပြည့်ပြည့်စုံစုံရှင်းပြပါ’ဆိုတဲ့မေးခွန်းမျိုး ပါတယ်။ ကျောင်းမှာ၊ စာအုပ်တွေထဲမှာ ရှာဖွေလေ့လာနိုင်တဲ့သင်ခန်းစာတွေပါ။ တစ်ယောက်က တော့ မြန်မာစာဂုဏ်ထူးကို အမှတ်အများဆုံးနဲ့အောင်ချင်ပါတယ်တဲ့။ ပြီးတော့ မေးခွန်းတွေကို ဖြေရာမှာ ဘာဖြစ်လို့ အမှတ်ပြည့်မရတာလဲတဲ့။ မြန်မာစာက ဝိဇ္ဇာဘာသာရပ်ပါ။ သိပ္ပံဘာသာရပ်

မောင်ခင်မင်(ခန့်ဖြူ)

ကတော့ အချက်အလက်ကို အတိအကျမေးတာမို့ မှန်ရင် အမှတ်ပြည့်ရနိုင်တာပေါ့။ မြန်မာစာ၊ သမိုင်း၊ ပထဝီဝင်၊ ဘောဂဗေဒ၊ စိတ်ကြိုက်မြန်မာစာဘာသာရပ်တွေကတော့ ဝိဇ္ဇာဘာသာရပ်တွေ ဖြစ်လို့ အချက်အလက်သက်သက်မဟုတ်ဘဲ စာဖြေသူရဲ့ အတွေးအခေါ်၊ အတင်အပြင်တွေက အရေးကြီးပါတယ်။ အဲဒီအင်္ဂါရပ်တွေကို အတိအကျသတ်မှတ်လို့မရစကောင်းတဲ့အတွက် အမှတ်ပြည့်မရနိုင်ပါဘူး။ အဲဒီဘာသာတွေ အမှတ်တစ်ရာအပြည့်ရတဲ့အစဉ်အလာ ဘယ်တုန်းကမှ မရှိပါဘူး။ စာစီစာကုံးကို ၁၅-မှတ်ထက် ပိုမရဘူးဆိုတာက ဘယ်သူက ပြောတာလဲ မသိဘူး။ အဲဒီလို သတ်မှတ်ချက် မရှိပါဘူး။

နောက်တစ်ယောက်ကတော့ အလင်္ကာဖြေပုံဖြေနည်းတွေဖော်ပြပြီး ‘ဘယ်လိုဖြေလို့ အစမ်းစာမေးပွဲမှာ အမှတ်မရဘူး၊ ဘယ်လိုဖြေမှ အမှတ်အပြည့်ရမယ်လို့ပြောတယ်’ လို့ရေးထားတယ်။ ဘယ်သူက ပြောတာပါလိမ့်။ ဒီမေးခွန်းမျိုးဟာ အချက်အလက်မှန်ရင် အမှတ်ပြည့်ပေးတဲ့ မေးခွန်းပါ။ ဖြေတဲ့ပုံစံက တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် ထပ်တူ မတူနိုင်ပါဘူး။ ဘယ်ဟာ ရှေ့က ထားရမယ်၊ ဘယ်ဟာ နောက်က ထားရမယ်လို့လည်း ပုံသေမရှိပါဘူး။ အရေးကြီးတာက မှန်ဖို့ပါ။ ဒီလိုမဟုတ်ဘဲ ဘယ်လိုရေးမှ အမှတ်ပြည့်ရမယ်လို့ပုံစံကြီးနဲ့သတ်မှတ်ရင်တော့ အဲဒါဟာ သတ်မှတ်တဲ့ဆရာ၊ ဆရာမရဲ့တာဝန်ပဲ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ ပုံသေအလွတ်ကျက်ပြီး ကျက်တဲ့အတိုင်းပြန်ရေးမှ အမှတ်ရမယ်ဆိုတဲ့အယူအဆမျိုး ဖြစ်နေပါလိမ့်မယ်။

နောက်တစ်ယောက်ကလည်း စကားစပ်ဖြေရာမှာ ဖြေပုံကွဲတာတွေပြပြီး ဘယ်လိုဖြေရမလဲ၊ ရှေ့က - အမှတ်အသားထည့်ရမလားဆိုတာတွေအထိ မေးနေပါတယ်။ စိတ်မောစရာပါပဲ။ အရေးကြီးတာက အချက်အလက် ပြည့်စုံမှန်ကန်ဖို့ပါ။ အရေးအသားကွဲပြားတာ၊ တစ်ချက်ချင်းခွဲရေးတာ၊ ပေါင်းရေးတာ၊ ရှေ့က - ခံတာ၊ မခံတာဆိုတာတွေက ပစာနမကျပါဘူး။ ပုံသေဆန်လွန်းပါတယ်။ ရေးပုံ ဖြေပုံ တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် ထပ်တူမတူနိုင်ပါဘူး။ အချက်အလက်မှန်ဖို့ပဲ အရေးကြီးပါတယ်။ အဲဒီလိုပုံစံကြီးချဲ့ပြီး ပုံသေလုပ်တာမျိုးကို ဆရာ၊ ဆရာမကလည်း မလုပ်သင့်ဘူး။ ကျောင်းသားကလည်း ပုံသေအလွတ်မကျက်သင့်ဘူး။ ကိုယ့်ရဲ့စဉ်းစားဆင်ခြင်မှုနဲ့အကျိုးအကြောင်းသင့် ရေးတတ်အောင် ကြိုးစားသင့်တယ်လို့သဘောရပါတယ်။

ထပ်ပြီး အကြံပေးချင်တာက မြန်မာစာတော်ချင်ရင် ကျောင်းစာရော၊ အပြင်စာရော များများဖတ်ပါ။ အဲဒီလိုဖတ်တဲ့ကျောင်းသားက အပြင်စာမဖတ်ဘဲ ကျောင်းစာချည်းသက်သက်ဖတ်တဲ့ကျောင်းသားထက် ပိုပြီးစာတောတာများတယ်ဆိုတဲ့အချက်ပါပဲ။

မောင်ခင်မင်(ခန့်ဖြူ)

မင်္ဂလာမောင်မယ်၊ မေလ

မေး။ ။ဆရာကြီးခင်ဗျား၊

မြန်မာစာပေအရေးအသားတွင် မိမိကိုယ်စားအသုံးပြုသည့် “ကျွန်တော်၊ ကျွန်မ” ဟူသော အသုံးအနှုန်းအရေးအသားကို ရေးလိုက်ရတိုင်း ဘဝင်မကျဖြစ်ရပါသည်။ ၎င်းအသုံးအနှုန်းမှ ‘ကျွန်’ ဆိုသောစကားလုံးနှင့်ရေးသားနေခြင်းကို ဘဝင်မကျဖြစ်ရပါသည်။ ၎င်းအရေးအသားကို မည်သည့်အချိန်ကစတင်၍ အသုံးပြုခဲ့ပါသလဲ။ ဘာကြောင့် ယနေ့တိုင် သုံးစွဲရေးသားနေရသည်ကို သိလိုပါ၍ ရှင်းလင်းဖြေကြားပေးပါရန် ပန်ကြားအပ်ပါသည်ခင်ဗျား။

ဦးမောင်မောင်ကြည်(မူအုပ်)

အ-မ-က၊ တိုင်းငူ၊ ရေကြည်မြို့။

ဖြေ။ ။ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ‘ကျွန်တော်’ ‘ကျွန်မ’ လို့သုံးနှုန်းတဲ့အရေးအသားကို အင်းဝခေတ်လောက်မှာ သုံးနေပါပြီ။ ပုဂံခေတ်ကတော့ ‘ငါ’ နှင့် ‘ဆိုတဲ့နာမ်စားတွေသုံးပါတယ်။ အရင်းခံကျတဲ့နာမ်စားတွေပါပဲ။ လူကြီးကိုဖြစ်စေ၊ လူငယ်ကိုဖြစ်စေ ‘ငါ’ လို့သုံးနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီတုန်းက ရိုင်းတဲ့အငွေ့အသက် မပါသေးပါဘူး။ အစောဆုံးမြန်မာစာဖြစ်တဲ့ရာဇကုမာရ်ကျောက်စာမှာ ရာဇကုမာရ်က ကျန်စစ်သားမင်းကို လျှောက်ထားရာမှာ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ‘အတို့ကျွန်’ လို့သုံးပါတယ်။ ဘုရင်ရဲ့ကျေးကျွန်လို့ဆိုလိုတာပါ။ ခုခေတ်အသုံးနဲ့ဆိုရင် ‘ကျွန်တော်တို့’ ပေါ့။ နောက်ပိုင်းမှာ ‘ကျေးတော်မျိုး’၊ ‘ကျွန်တော်မျိုး’၊ ‘ကျွန်တော်’၊ ‘ကျွန်မ’၊ ‘ကျွန်ုပ်’ ဆိုတဲ့အသုံးတွေဟာ မင်းရဲ့ကျေးကျွန်တိုင်းသူပြည်သားအဖြစ် ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် နှိမ့်ချပြီး သုံးတဲ့အသုံးပါပဲ။ နောက်ပိုင်းမှာတော့ ‘ကျွန်တော်’ နဲ့ ‘ကျွန်မ’ ဟာ အသုံးတွင်ကျယ်တဲ့နာမ်စားတွေ ဖြစ်နေပါပြီ။ တစ်ဖက်လူနဲ့စကားပြောရင် ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် နှိမ့်ချပြီးပြောတဲ့နိဝါတသဘောကို သိမ်သိမ်မေ့မေ့ ဖော်ပြတဲ့စကားဖြစ်နေပါပြီ။ မြန်မာတွေရဲ့ရိုသေထိုက်သူကို ရိုသေတတ်တဲ့စိတ်၊ မိမိကိုယ်ကို နှိမ့်ချတတ်တဲ့စိတ်ကို ဒီအသုံးအနှုန်းတွေအဖြစ် အစဉ်အဆက် သုံးနေတာဖြစ်ပါတယ်။

တစ်ဆက်တည်း ပြောရင် တစ်ဖက်လူကို ‘ခင်ဗျာ’ ‘ခင်ဗျား’ လို့ပြောတာဟာ မူလက ‘သခင်ဘုရား’ လို့ပြောတာပါ။ ကိုယ်ပြောနေတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကို ရိုသေလေးစားသမှုနဲ့ ‘သခင်ဘုရား’ လို့ခေါ်ရာက နောက်ပိုင်းမှာ ‘ခင်ဘုရား’ ဖြစ်လာပါတယ်။ ကင်းဝန်မင်းကြီးက နိုင်ငံခြားကို သံတမန်အဖြစ် သွားနေတုန်း နေပြည်တော်က သတင်းစာတိုက်ကို စာပို့ရာမှာ ‘သတင်းစာဆရာခင်ဘုရား’ လို့ရေးပါတယ်။ ‘ခင်ဘုရား’ ကနေ ‘ခင်ဗျား’ လို့ပြောင်းလာတာပါ။ နောက်ပိုင်းမှာ ‘ဗျာ’ လို့တစ်လုံးတည်းလည်းသုံးပါတယ်။

အမျိုးသမီးတွေက ‘ရှင်’ လို့ပြောတာ ‘အရှင်’ လို့အလေးအမြတ်ခေါ်တာပါ။ ‘တော်’ ဆိုတာကလည်း လေးမြတ်တဲ့သဘောပါပဲ။ အဲဒီစကားတွေဟာ မြန်မာတွေရဲ့သိမ်မေ့နှိမ့်ချတဲ့စိတ်ဓာတ်ကို ဖော်ပြနေတဲ့အသုံးအနှုန်းတွေဖြစ်ပါတယ်။ နိမ့်ကျတဲ့အဓိပ္ပါယ်ကနေပြီး ဂါရဝနိဝါတအဓိပ္ပါယ်ကို ပြောင်းလာတာပါ။ ဒီလောက်ဆိုရင် ရှင်းလောက်ပါပြီ။

E-book is created by www.shanyoma.org

မေး။ ။ဆရာကြီးခင်ဗျား၊

(၁) ‘၎င်း’ကို စာလုံးပေါင်း၍ ရပါသလား။ ‘၎င်း’သည် မြန်မာစာပေနှင့်တစ်ပြိုင်တည်း ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသလား။ မည်သည့်အချိန်က စ၍ အသုံးပြုခဲ့ပါသလဲ။

(၂) ‘ယေဘုယျ’ဟူသောအသုံးအနှုန်းအကြောင်း ရှင်းပြပေးပါရန်။

(၃) ‘မင်္ဂလာ’ကို ‘မြတ်မင်္ဂလာ၊ မင်္ဂလာမောင်မယ်၊ မင်္ဂလာပါ၊ မင်္ဂလာမောင်နှံ’စသည်ဖြင့် သုံးနှုန်းတဲ့အခါ ‘ကောင်းခြင်း’ဟူသောအဓိပ္ပါယ်ရှိကြောင်း ရှင်းလင်းစွာ သိရပါသည်။ ‘မင်္ဂလာ’ကို ‘ဒို’နှင့်တွဲ၍ ‘မင်္ဂလာဒို’ဟုသုံးရာ၌ ထိုအဓိပ္ပါယ်တို့ကို သိလိုပါသည်။

ကျိုက္ကဘာစန္ဒ
ကျိုက္ကဘာရွာ၊ ဖျာပုံမြို့။

ဖြေ။ ။ (၁) ‘၎င်း’ဟာ ‘လေးကောင်း’ရဲ့အတိုကောက်ပါ။ ‘လေး’ဆိုတဲ့စာလုံးနေရာမှာ ဂဏန်း ၄ ကိုရေးပြီး ‘ကောင်း’ဆိုတဲ့စာလုံးရဲ့အစိတ်အပိုင်းဖြစ်တဲ့‘င်း’နဲ့တွဲပြီး ၄+င်း= ‘၎င်း’လို့ရေးတာပါ။ ရာဇကုမာရ်ကျောက်စာမှာ ‘လည်ဂေါင်’လို့ရေးပါတယ်။ အစောဆုံး အရေးအသားပါ။ အခုလည်း ကောင်းဖြစ်လာတာပေါ့။ ‘လည်းကောင်း’ကို ‘လေးကောင်း’လို့ဖတ်ပြီး ၄-ဂဏန်းနဲ့အတိုကောက် ရေးတယ်လို့ မှတ်သားရပါတယ်။ ‘၎င်း’ကို တစ်ခါတည်း အသံထွက်ရတာမို့ သဝေထိုးကကြီးရေ ကေဆိုတာမျိုး စာလုံးပေါင်းပြီး မဖတ်ပါဘူး။

(၂) ‘ယေဘုယျ’ဟာ ပါဠိစကားဖြစ်ပါတယ်။ /ယေဗုန်ယာ/လို့အသံထွက်ရပါတယ်။ ‘အများအားဖြင့်’ ‘များသောအားဖြင့်’လို့အဓိပ္ပါယ်ရပါတယ်။ ‘ယေဘုယျအားဖြင့်’လို့လည်း သုံးပါတယ်။ တစ်စိတ်တစ်ဒေသလို့ ဆိုလိုတာ မဟုတ်ပါဘူး။

(၃) ‘မင်္ဂလာဒို’မှာပါတဲ့ ‘မင်္ဂလာ’က ထူးဆန်းတဲ့သက်ရှိသတ္တဝါတစ်မျိုးရဲ့အမည်ဖြစ်ကြောင်း ‘လူဦးခေါင်းနဲ့သမင်ကိုယ်၊ ဒါမှမဟုတ် လူ့ကိုယ်နဲ့သမင်ဦးခေါင်းရှိတဲ့သတ္တဝါတစ်မျိုးဖြစ်ကြောင်း၊ ‘ချင်’ဆိုတာ မွန်စကား ‘မြို့’လို့အဓိပ္ပါယ်ရကြောင်း၊ မင်္ဂလာဆိုတဲ့သတ္တဝါအပိုင်စားရတဲ့ မြို့ဖြစ်လို့ ‘မင်္ဂလာဒို’လို့ခေါ်ကြောင်း၊ ‘မင်္ဂလာချင်’က ‘မင်္ဂလာဒို’ဖြစ်လာကြောင်း စာပေညာရှင် ဦးဖေအောင်(ကိုလိုနီခေတ်မှာ ဝန်ကြီးအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်သူ၊ ချောင်းဟောင်း ၁၂-စောင် တွဲကို တည်းဖြတ်သူ)က ဆိုခဲ့ပါတယ်။ မြန်မာစာပါမောက္ခဆရာကြီးဦးမောင်ကတော့ ‘မင်္ဂလာဒို’ဟာ ‘မင်ဂရာချင်’ဆိုတဲ့မွန်စကားက ဆင်းသက်ကြောင်း ‘မင်ရာ’ဆိုတာ ‘သမင်၊ ဒရယ်’လို့အဓိပ္ပါယ်ရကြောင်း၊ ‘ချင်’က မြို့လို့အဓိပ္ပါယ်ရကြောင်း မိန့်ဆိုထားပါတယ်။ ‘မင်ရာ’ကဆင်းသက်တဲ့ ‘မင်လာ’နဲ့ ‘ကောင်းခြင်း’လို့အဓိပ္ပါယ်ရတဲ့ ‘မင်လာ’တို့ဟာ အသံတူပြီး အဓိပ္ပါယ်ကွဲတဲ့စကားလုံးတွေဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလောက်ဆိုရင် လုံလောက်ပြီထင်ပါတယ်။

မောင်ခင်မင်(ဓနုဖြူ)
မင်္ဂလာမောင်မယ်၊ ဇွန်လ

E-book is created by www.shanyoma.org

မေး။ ။ဒကာကြီး၊

၁။ ‘ရုပ်ဆိုးပေမဲ့’ဆိုတဲ့အသုံးမျိုးမှာပါတဲ့ ‘မဲ့’ကို ‘မဲ့’လို့ရေးတာနဲ့ ‘မယ့်’လို့ရေးတာ ဘယ် ဟာကပိုပြီး ဆီလျော်ပုံ။

၂။ ‘ဒို့နဂါးနီဆင်းရဲသားတို့’ထဲက ‘ဒို့’နဲ့ ‘တို့’ရဲ့ အသုံးကွဲပုံ။

၃။ ‘ဖက်’နဲ့ ‘ဘက်’ရဲ့ အသုံးကွဲပုံတို့ကို ရှင်းပြပေးစေချင်ပါတယ်။

အရှင်မနောဟရာ၊ မြစကြာကျောင်းတိုက်။

စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး၊ စစ်ကိုင်းမြို့။

ဖြေ။ ။အရှင်ဘုရား-

(၁) ‘ပေမဲ့’မှာပါတဲ့ ‘မဲ့’ရဲ့ အရင်းအမြစ်က ‘မယ်’ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီလိုပဲ ‘တွဲ’ရဲ့ အရင်းအ မြစ်ကလည်း ‘တယ်’ဖြစ်ပါတယ်။ ‘သူလာမယ်’ ‘သူလာတယ်’ဆိုတဲ့စကားတွေမှာပါတဲ့ ‘မယ်’ ‘တယ်’ ဆိုတဲ့ကြိယာဝိဘတ်တွေကို အထူးပြုဝိဘတ်အဖြစ် နာမ်ရှေ့ကသုံးတဲ့အခါ ‘လာတဲ့သူ’ ‘လာမဲ့သူ’လို့ အသံပြောင်းသုံးတာပါ။ ‘တယ်’ကို အမြစ်သံပြောင်းရင် ‘တယ့်’ဖြစ်သွားသလို ‘မယ်’ကို အမြစ်သံ ပြောင်းရင် ‘မယ့်’ဖြစ်သွားပါတယ်။ အရင်းခံစာလုံးပေါင်းအတိုင်းရေးရင်တော့ ‘လာတယ့်သူ’ ‘ဒါ ပေမယ့်’လို့ရေးရမှာပါ။ ဒါပေမယ့် ‘တယ့်’ကို ‘တွဲ’လို့ရေးတာ အသုံးတွင်နေပါပြီ။ (ယသတ်နဲ့နောက် ပစ်အသံတူပါပဲ။)ဒါကြောင့် ‘မယ့်’ကိုလည်း ‘တွဲ’နဲ့ရေးပုံတူအောင် ‘မဲ့’လို့ရေးတာပါဘုရား။ အချုပ် ပြောရရင်တော့ ‘ပေမယ့်’လို့ရေးတာလည်း မမှားပါဘူး။ ‘ပေမဲ့’ကတော့ ပိုပြီး အသုံးတွင်တာပေါ့ ဘုရား။

(၂) ‘ငါတို့’၊ ‘မင်းတို့’၊ ‘ဆင်းရဲသားတို့’မှာပါတဲ့ ‘တို့’ဟာ တစ်ခုထက်ပိုကြောင်းပြတဲ့အ များပြပစ္စည်းစကားပါ။ ငါတို့ကို /ငါဒို့/လူ့အသံထွက်တာမှာ ‘ငါ’မပါဘဲ /ဒို့/လို့ တစ်လုံးတည်း သုံးလိုက်တာပါပဲ။ စာလုံးပေါင်းအရကတော့ ‘တို့’က အရင်းခံပါ။ တို့က အသံပြောင်းပြီး ‘ဒို့’ဖြစ် လာတာပါ။ ဒီတော့ ‘တို့’ရော ‘ဒို့’ရော ပြောသူအများကို ညွှန်းတဲ့နာမ်စားတွေပါပဲ။ အသံအပျော့ အပြင်းပဲ ကွာတာပါ။

(၃) ‘ဖက်’နဲ့ ‘ဘက်’ကတော့ မြန်မာစာအဖွဲ့ထုတ် မြန်မာစာလုံးပေါင်းသတ်ပုံကျမ်းမှာ ခွဲ ခြားပြထားပါတယ်။ ‘ဖက်’က ‘အဖော်အဖက်’ ‘ပေါင်းဖက်’၊ ‘တစ်ဖက်နှစ်ဖက်’စတဲ့ဂဏန်းနဲ့တွဲ သုံးတဲ့ ‘ဖက်’တွေမှာ သုံးပါတယ်။ ‘ဘက်’ကတော့ တောင်ဘက်၊ ရွာဘက်၊ ဆန့်ကျင်ဘက်၊ သူ့ဘက် ကိုယ့်ဘက်ဆိုတဲ့နေရာပြတဲ့စကားတွေမှာသုံးပါတယ်။ အရပ်မျက်နှာတွေကို ရေးရာမှာ ‘အရှေ့ ဘက်၊ အနောက်ဘက်၊ တောင်ဘက်၊ မြောက်ဘက်’လို့ ‘ဘက်’ကို တစ်သမတ်တည်းသုံးပါတယ်။ ‘ရဲဘော်ရဲဘက်’ဟာ အဖော်အဖက်ဖြစ်လို့ ‘ရဲဖော်ရဲဖက်’ လို့ရေးသင့်ပေမယ့် ‘ရဲဘော်’ဆိုတဲ့အရေး အသားက အသုံးတွင်နေတာမို့ ခြွင်းချက်အဖြစ် ‘ရဲဘော်ရဲဘက်’လို့ပဲ ရေးရပါတယ်။

* * * * *

E-book is created by www.shanyoma.org

မေး။ ။ဆရာကြီးရှင့်၊

- (၁) ‘ဘ’နှင့်‘ပ’ အသုံးပြုပုံ မည်သို့ကွာခြားသည်ကို ဖြေကြားပေးပါရှင်။
- (၂) ‘နှမ’ ညီမ’ အစ်မ’ ၏ ကွဲပြားပုံကို ဖော်ပြပေးပါရှင်။

မသုန္ဒရီ၊ သီပေါမြို့။

ဖြေ။ ။(၁) ‘ပ’က လေးနက်အောင်သုံးတဲ့ပစ္စည်းစကားပါ။ ‘ကျွန်တော်က လူကြီးပဲ’၊ ‘သူက ကလေးပဲ’၊ ‘ဟုတ်တာပဲ’၊ ‘စားပဲစားပါ’ စသည်ဖြင့် သုံးပါတယ်။ ‘ဘ’ကတော့ မဟုတ်ကြောင်းပြတဲ့ ပစ္စည်းစကား ‘မ’နဲ့တွဲသုံးရပါတယ်။ ‘မလုပ်ဘဲ’၊ ‘မသွားဘဲ’၊ ‘မစားဘဲ’ စသည်ဖြင့် သုံးရပါတယ်။ အဟုတ်သဘောကိုရေးရင် ‘ပ’၊ မဟုတ်သဘောကို ရေးရင် ‘ဘ’ လို့မှတ်နိုင်ပါတယ်။

(၂) ‘ညီမ’ကို ‘ညီအစ်မ’တွင် အငယ်ဖြစ်သောမိန်းမ’၊ ‘နှမ’ကို ‘အစ်ကိုထက်ငယ်သော မိန်းကလေး’၊ ‘အစ်မ’ကို ‘ညီအစ်ကိုမောင်နှမ’တွင် အကြီးဖြစ်သောမိန်းမ’ လို့ခွဲခြားနိုင်ပါတယ်။ ညီအစ်ကိုမောင်နှမတွေမှာ အငယ်တွေကို ခေါ် ရာမှာ ယောက်ျားချင်းဆိုရင် ‘ညီ’၊ မိန်းမချင်းဆို ရင် ‘ညီမ’ အကြီးက ယောက်ျား၊ အငယ်က မိန်းမဆိုရင် ‘နှမ’၊ အကြီးက မိန်းမ၊ အငယ်က ယော ကျားဆိုရင် ‘မောင်’ လို့ခွဲခြားနိုင်ပါတယ်။ ခုခေတ်မှာတော့ ယောက်ျားက သူ့ထက်ငယ်တဲ့မိန်းမကို လည်း ‘ညီမ’ လို့ခေါ်နေကြပါတယ်။ အသုံးရွေ့လျားတဲ့သဘောပါပဲ။

မေး။ ။ဆရာကြီးခင်ဗျား၊

ဇာတိ-မွေးဖွားခြင်း၊ ဇရာ-အိုမင်းခြင်း၊ ဗျာဓိ-ဖျားနာခြင်း၊ မရဏ-သေဆုံးခြင်းဟူ၍ မှတ်သားရပါသည်။ သို့သော် လူတစ်ယောက်သေဆုံးသွားပါက ‘နာရေး’၊ ‘နာရေးကိစ္စ’ လို့သုံးနှုန်း ကြပါတယ်။ ‘သေရေး’ ‘သေရေးကိစ္စ’ လို့အဘယ်ကြောင့် မသုံးနှုန်းကြပါသနည်း။ ရှင်းလင်းဖြေ ကြားပေးပါရန် ပန်ကြားအပ်ပါသည်။

ကျိုက္ကဘာစန္ဒ
ကျိုက္ကဘာရွာ၊ ဖျာပုံမြို့။

ဖြေ။ ။နာရေးကို ‘နာမှုကိစ္စ’၊ သေမှုကိစ္စ’ လို့အဘိဓာန်မှာ ဖွင့်ပါတယ်။ ‘နာရေး’ဟာ ‘သေမှုကိစ္စ’ လို့လည်း အဓိပ္ပါယ်ရကြောင်း တွေ့နိုင်ပါတယ်။ ‘သေရေး’ လို့တိုက်ရိုက်သုံးတဲ့အသုံးမျိုးလည်း ရှိ ပါတယ်။ ‘သေရေးနေရေး’၊ ‘သေရေးရှင်ရေး’ ဆိုတာမျိုးတွေပါ။ ‘သေရေး’ကို ‘နာရေး’ လို့သုံးတာ ကတော့ အနက်မပြင်းထန်အောင် ဖော့ပြီးသုံးတာပါ။ ‘သေတယ်’ ဆိုတဲ့စကားဟာ တိုက်ရိုက်သုံး ရင် နောက်ကွယ်မှာ သက်ရောက်တဲ့ဂယက်အနက်က ပြင်းထန်ပါတယ်။ ‘နာ’တာက ‘သေ’တာ လောက် မပြင်းထန်ပါဘူး။ ဒါကြောင့် ‘သေရေး’ လို့တိုက်ရိုက်မသုံးဘဲ လက်ခံသာအောင် ‘နာရေး’

လို့ဖော့သုံးတာလို့ ယူဆရပါတယ်။ ‘သေ’လို့ပဲ ‘သတ်’ဆိုတဲ့စကားဟာလည်း ရက်စက်ရာကျတဲ့ စကားဖြစ်လို့ တိုက်ရိုက်မသုံးဘဲ စကားယဉ်အောင် ဖော့သုံးလေ့ရှိပါတယ်။ ရှေးက မင်းအမိန့်တွေမှာ ‘သွားမြဲတိုင်းလမ်းသွားစေ’၊ ‘ထုံးစံနှင့်အညီ စီရင်တော်မူသည်’ဆိုတာတွေရဲ့ အဓိပ္ပါယ်က သတ်တာပါပဲ။ ကြက်ငှက်တုပ်ကွေးဖြစ်လို့ ကြက်ကောင်ရေ ဘယ်လောက်ကို ‘ဖျက်ဆီးပစ်လိုက်ရတယ်’ လို့ ကြေညာတာဟာလည်း ကြက်တွေကို သတ်ပစ်တာပါပဲ။ ဒါပေမယ့် တိုက်ရိုက်သုံးရင် ရက်စက်ရာကျတဲ့အတွက် ‘ဖျက်ဆီးပစ်တယ်’လို့သုံးတော့ ခံသာတာပေါ့။ အဲဒီအသုံးမျိုးကို အယဉ်သုံးစကား (euphemism) လို့ခေါ်ပါတယ်။ ‘နာရေး’ဟာလည်း ‘သေရေး’ကိုဖော့ပြီး ယဉ်အောင်၊ ခံသာအောင် သုံးတာပါပဲ။

မောင်ခင်မင်(ဇန့်ဖြူ)
မင်္ဂလာမောင်မယ်၊ ဇူလိုင်လ

မေး။ ။ဆရာကြီးခင်ဗျား၊

ပုဂံကျောက်စာများတွင် တွေ့ရသော နှစ်အမည်များ၏ အစဉ်အလိုက် အမည်အပြည့် အစုံနှင့်အဓိပ္ပါယ်များကို သိလိုပါသည်။ ကျေးဇူးပြု၍ ဖြေကြားပေးစေလိုပါသည်။

ဦးသန်းထွန်း
ဒေးဒရဲမြို့။

E-book is created by www.shanyoma.org

ဖြေ။ ။ပုဂံကျောက်စာတွေမှာ နှစ်အမည်တွေ တွေ့ရပါတယ်။ ၁၂-ရာသီမှာ ရာသီအလိုက် စန်း ယှဉ်နက္ခတ်(လပြည့်ဝန်းနဲ့ယှဉ်တဲ့နက္ခတ်)အမည်တွေကို အစဉ်အလိုက်ယူပြီး မှည့်ခေါ်ထားတာ ဖြစ်ပါတယ်။ တန်ခူးလမှာ စန်းယှဉ်နက္ခတ်ဖြစ်တဲ့ ‘စိတြ(ဇယ)ဆိုတဲ့ဝေါဟာရကို မြန်မာမှုပြုပြီး ‘စယ်’နှစ်လို့ အမည်ပေးပါတယ်။ အဲဒီလိုပဲ ကဆုန်လရဲ့စန်းယှဉ်နက္ခတ် ‘ဝိသာခါ(ဝဲသျှာခ)ဆိုတဲ့ ဝေါဟာရကို မြန်မာမှုပြုပြီး ‘ပိသျှက်’နှစ်လို့ ခေါ်ပါတယ်။ တန်ခူးကနေ တပေါင်းလအထိ ၁၂-လရဲ့စန်းယှဉ်နက္ခတ်တွေက ‘စိတြ၊ ဝိသာခါ၊ ဇေဠ၊ အာသဠ၊ သရဝဏ်၊ ဘဒြ၊ အသဝနီ(အဿယုဇ္ဇ)၊ ကြတ္တိကာ၊ မိဂသီ၊ ဖုသျှ၊ မာဆ၊ ဘရဂုဏီတို့ဖြစ်ပါတယ်။ (ပုဂံခေတ်ကတော့ သက္ကတဝေါဟာရတွေ သုံးပါတယ်။ ပုံနှိပ်စာလုံးအခက်အခဲရှိတာကြောင့် အခု ပါဠိဝေါဟာရအမည်တွေကို ပြထားပါတယ်။)အဲဒီအစဉ်အတိုင်း နှစ်အမည်တွေကို ပြောရရင် စယ်နှစ်၊ ပိသျှက်နှစ်၊ စိဿနှစ်၊ အာသတ်နှစ်၊ သရဝဏ်နှစ်၊ ဘတ်နှစ်၊ အာသိန်နှစ်၊ (အာသုတ်နှစ်လို့လည်း ရှိတယ်)၊ ကြတိုက်နှစ်၊ မြိက္ကသိုလ်နှစ်၊ ဖုဿနှစ်၊ မာဆနှစ်၊ ဖလကိုန်နှစ်တို့ဖြစ်ပါတယ်။ (ပုဂံကျောက်စာတွေမှာ စာလုံးပေါင်းပုံမူကွဲ တွေရှိပါတယ်။ ခု တစ်မျိုးစီပဲပြလိုက်ပါတယ်။ ‘အာသိန်’နှစ်ဆိုပါတော့။ အာသိန်၊ အာသိတ်၊ အာ သုတ်၊ အသုတ်စသည်ဖြင့် အမျိုးမျိုးရေးထားပါတယ်။)အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ရင်တော့ ဘယ်လရဲ့စန်းယှဉ် နက္ခတ်ဖြစ်တဲ့ဘယ်နက္ခတ်ရဲ့ အမည်ကို ယူထားတဲ့နှစ်ဖြစ်ကြောင်း ဖွင့်ဆိုနိုင်ပါတယ်။ ‘ကြပေါက် နှစ်’ဆိုရင် ၁၂-နှစ်စက်ဝန်းမှာ တန်ဆောင်မုန်းလရဲ့စန်းယှဉ်နက္ခတ်ဖြစ်တဲ့ကြတ္တိကာရဲ့ အမည်ကို ယူတဲ့ ၈-ခုမြောက်နှစ်အမည်ကို ဖွင့်နိုင်ပါတယ်။

ပုဂံခေတ်က နှစ်အမည်တွေသုံးတဲ့အတွက် အဲဒီမှာ နှစ်အမည်တွေဟာ ၁၂-နှစ်တစ်ကြိမ် တစ်ပတ်လည်နေပါတယ်။ သက္ကရာဇ်ကို တည်၊ ၂-နတ်၊ ၁၂-နဲ့စား၊ ကြွင်းတဲ့ဂဏန်းဟာ နှစ်ကို ညွှန်းတဲ့ဂဏန်းပါပဲ။ ဥပမာ ၅၄၅ ခုရဲ့နှစ်အမည်ကို သိချင်ရင် ၂-နတ်၊ ၁၂-နဲ့စားရင် ၃ ကြွင်းတယ် မဟုတ်လား။ အဲဒီတော့ နှစ်အမည်က တတိယမြောက်နှစ်ဖြစ်တဲ့စိဿနှစ်ပေါ့။

ခုခေတ်မှာတော့ ၁၂-နှစ်စက်ဝန်းရဲ့နှစ်အမည်တွေကို သင်္ကြန်စာအစရှိတဲ့ဗေဒင်ကိန်း ခန်းဆိုင်ရာ ဖော်ပြချက်တွေမှာ တွေ့နိုင်ပါသေးတယ်။ ‘ဝိသာခါနှစ်၊ ဇေဠနှစ်၊ ကြတ္တိကာနှစ်’စသည် ဖြင့် နက္ခတ်အမည်တွေအတိုင်း အခေါ် များပါတယ်။ အကျယ်လေ့လာချင်ရင် ဆရာကြီးဦးဖိုးလတ် ရဲ့ ‘မြန်မာနေ့အမည်များနှင့်မြန်မာနှစ်အမည်များ’ စာအုပ်ကို ညွှန်းလိုပါတယ်။

မေး။ ။ဆရာကြီးခင်ဗျား၊

မြန်မာအက္ခရာ စတင်ဖြစ်ပေါ်လာပုံကို ပြည့်စုံစွာ ဖြေကြားပေးပါရန် ပန်ကြားအပ်ပါသည်ခင်ဗျား။

ဆလှိုင်းလိန်းနိုင်
အ-ထ-က(၁)၊ မင်းတပ်မြို့။

ဖြေ။ ။မြန်မာအက္ခရာစတင်ဖြစ်ပေါ်လာပုံဟာ ကျမ်းတစ်စောင်တစ်ဖွဲ့အဖြစ် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ရေးသားကြ၊ သုတေသနပြုကြတဲ့နယ်ပယ်ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီမှာ ပြည့်ပြည့်စုံစုံဖြေကြားဖို့ မလွယ်ပါဘူး။ အချုပ်ဖြေရရင်တော့ မြန်မာအက္ခရာဟာ အိန္ဒိယနိုင်ငံမှာ ဘီစီ ၅ ရာစုလောက်က အေဒီ ၃ ရာစုကျော်လောက်အထိ ထွန်းကားခဲ့တဲ့ဗြာဟ္မီ (Brahmi) အက္ခရာကဆင်းသက်ကြောင်းသိရပါတယ်။ ခရစ်နှစ်ဦးပိုင်းမှာ အိန္ဒိယနိုင်ငံသားတွေ အရှေ့တောင်အာရှကို သင်္ဘောလှင့်ပြီး ရောက်လာတဲ့အခါ သူတို့နဲ့အတူ ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ ဗြဟ္မဏဘာသာ၊ ဓမ္မသတ်ကျမ်း၊ အနုပညာအမျိုးမျိုးနဲ့ ဗြာဟ္မီအက္ခရာအရေးအသားတွေပါလာပြီး ပျံ့နှံ့သွားတယ်လို့ပညာရှင်တွေ ယူဆကြပါတယ်။ ဗြာဟ္မီအက္ခရာကနေပြီး အိန္ဒိယမြောက်ပိုင်းသုံးအက္ခရာနဲ့ တောင်ပိုင်းသုံးအက္ခရာတွေ ပူးလာရာမှာ မြန်မာအက္ခရာဟာ အိန္ဒိယတောင်ပိုင်းသုံး ဗြာဟ္မီအက္ခရာပူးဖြစ်တဲ့ တေလုဂူ-ကနဒီအက္ခရာဖြစ်ကြောင်း၊ အဲဒီအက္ခရာတွေကို အုပ်ချုပ်တဲ့မင်းကို အစွဲပြုပြီး ပလ္လဝအက္ခရာ၊ ကဒမ္မအက္ခရာ၊ စာလုကျအက္ခရာစသည်ဖြင့် အသေးစိတ်ခွဲခြားခေါ်ကြောင်း၊ အဲဒီတေလုဂူ-ကနဒီအက္ခရာကနေပြီး ပျူအက္ခရာ၊ မွန်အက္ခရာ၊ မြန်မာအက္ခရာတို့ ဆင်းသက်ကြောင်း သိရပါတယ်။

* * * * *

မေး။ ။ဆရာကြီးခင်ဗျား၊

(၁) ပုဂံခေတ် မြန်မာအရေးအသားမှ ယခုခေတ် မြန်မာဘာသာသို့ မည်သို့အဆင့်ဆင့် ပြောင်းလဲလာပုံကို ဖော်ပြပေးပါခင်ဗျား။

(၂) အီနောင်နန်းတိုင်းဇာတ်တော်ကြီးကို ယိုးဒယားဘာသာမှ မြန်မာဘာသာပြန်ဆိုရေးသားသူမှာ မည်သူ ဖြစ်ပါသနည်း။

မောင်ဇော်ဟိန်းထက်အောင်
၄-ရပ်ကွက်၊ ပေါက်ခေါင်းမြို့။

ဖြေ။ ။(၁)ပုဂံခေတ်အရေးအသားက အခုခေတ်အရေးအသားကို ဘယ်လိုပြောင်းလာတယ်ဆိုတာပြရရင် အက္ခရာပုံတွေနဲ့ပြရမှာမို့ စာလုံးအခက်အခဲရှိပါတယ်။ နမူနာအနေနဲ့ အခြေခံပညာအထက်တန်းမှာ သင်ရတဲ့မြန်မာသဒ္ဒါ ၁/၆-မှာ ပြထားသလိုပါပဲ။ အကြမ်းအားဖြင့်တော့ ပုဂံ

ခေတ်ကျောက်စာ၊ မင်စာတွေမှာ လေးထောင့်(ခရာထောင့်)အက္ခရာတွေရေးထိုးက ပေရွက်ပေါ် မှာကျတော့ လေးထောင့်ရေးလို့မရတဲ့အတွက် အဝိုင်း(ခရာဝန်း)အက္ခရာတွေ ရေးလာရက ခု ခေတ် အက္ခရာပုံတွေ ဖြစ်လာတာပါပဲ။

(၂) အီနောင်နန်းတွင်းဇာတ်တော်ကြီးကို မြန်မာဘာသာပြန်ဆိုသူက မြဝတီမင်းကြီးဦးစ ဖြစ်ပါတယ်။ ကုန်းဘောင်ခေတ် ဘိုးတော်ဘုရားရဲ့သားတော်အိမ်ရှေ့မင်းအမိန့်နဲ့ ၁၁၅၁-ခုနှစ် မှာ ယိုးဒယားဇာတ်တွေအတွက် တီးကွက်နဲ့ဇာတ်ညွှန်းတွေကို ဝေပုံကျတာဝန်ယူပြုစုရသူတွေထဲမှာ ဦးစပါပါတယ်။ ၁၁၆၀ ပြည့်နှစ်မှာ အိမ်ရှေ့မင်းအမိန့်အတိုင်း ‘ဣန္ဒာဝုဓ’ဝတ္ထုကို ယိုးဒယားမင်း သမီးတွေကို ဘာသာပြန်စေပြီးတော့ ဦးစက စီကုံးရေးသားရပါတယ်။ ၁၁၆၀ ပြည့်နှစ်မှာ ဦးစက ဣန္ဒာဝုဓဇာတ်ကို ရေးပြီးပါတယ်။ အဲဒီဇာတ်ထဲက ဣန္ဒာဝုဓမင်းသားကို ယိုးဒယားတွေက ‘အီ နောင်’လို့ခေါ်ပါတယ်။ ဦးစကလည်း အဲဒီယိုးဒယားအသံအတိုင်း အီနောင်လို့ခေါ်တာဖြစ်ပါ တယ်။

* * * * *

မေး။ ။ဆရာကြီးခင်ဗျား၊

“တံငါနားနီးတံငါ၊ မုဆိုးနားနီးမုဆိုး”ဟူသောစကားပုံမှ တံငါနှင့်မုဆိုး ၂-မျိုးစလုံး သည် မကောင်းသောဒုစရိုက်သာ ဖြစ်နေပါသည်။ အကောင်းအဆိုးတွဲ၍ “တံငါနားနီးတံငါ၊ ဒကာ နားနီးဒကာ” စသည်ဖြင့် ဖြစ်သင့်သည်ဟု ထင်မြင်မိပါသည်။ ဆရာကြီး၏ သဘောထားအမြင်ကို သိလိုပါသည်။

ကျိက္ကဘာစန္ဒ

ကျိက္ကဘာရွာ၊ ဖျာပုံမြို့။

ဖြေ။ ။စကားပုံတွေ၊ ဆိုရိုးတွေကို ဘယ်သူတွေ စတင်ပြောဆိုရေးသားခဲ့တယ်ဆိုတာ မသိနိုင် တာများပါတယ်။ ဖန်တီးသူရဲ့စိတ်ကူးအလျောက် အကောင်းချင်းယှဉ်ပြတာ၊ အကောင်းနဲ့အဆိုး ယှဉ်ပြတာ၊ အဆိုးချင်းယှဉ်ပြတာ အမျိုးမျိုးဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ “နေနှင့်လ၊ ရွှေနှင့်မြ” လို အကောင်း ချင်းယှဉ်ပြီး ပိုလေးနက်အောင် ပြောတာမျိုး၊ “ကျားကြောက်လို့ ရှင်ကြီးကိုး၊ ရှင်ကြီးကျားထက် ဆိုး”လို အဆိုးချင်ယှဉ်ပြီး ပိုလေးနက်အောင် ပြောတာမျိုး၊ “ကုသိုလ်တစ်ပဲ၊ ငရဲတစ်ပိဿာ”လို အကောင်းနဲ့အဆိုး ယှဉ်ပြတာမျိုးတွေ တွေ့နိုင်ပါတယ်။ “မုဆိုးနားနီးမုဆိုး၊ တံငါနားနီးတံငါ” ကလည်း အဆိုး ၂-ခုကို ထပ်ဆင့်ပြီး ပိုလေးနက်အောင် ပြောတာမျိုးလို့ နားလည်နိုင်ပါတယ်။

မောင်ခင်မင်(ဓနုဖြူ)
မင်္ဂလာမောင်မယ်၊ သြဂုတ်လ

မေး။ ။ဆရာကြီးခင်ဗျား၊

ယနေ့နိုင်ငံတော်သီချင်းဖြစ်တဲ့ကမ္ဘာမကြေ... အစချီသီချင်းကို ရေးစပ်ခဲ့သူဟာ ဘယ်သူ ဖြစ်ပါသလဲခင်ဗျား။
ကိုအောင်ဆယ်(ခ)အောင်(ကယားမြေ)
လှိုင်ကော်မြို့။

ဖြေ။ ။ဒီနေ့ပြဋ္ဌာန်းထားတဲ့နိုင်ငံတော်သီချင်းဟာ ကိုလိုနီခေတ်မှာ စတင်ပေါ်ပေါက်လာတဲ့ ‘တို့ဗမာ’သီချင်းကို အခြေခံပြီး ပေါ်ပေါက်လာတဲ့သီချင်းဖြစ်ပါတယ်။ တို့ဗမာအစည်းအရုံးရဲ့လွတ်လပ်ရေးကြိုးပမ်းမှု အရှိန်အဟုန်မြှင့်မားနေချိန်မှာ ဝိုင်အမ်ဘီဆရာတင်က ရေးဖွဲ့ခဲ့တာပါ။ အဲဒီခေတ်က လူငယ်တွေကို လွတ်လပ်ရေးအတွက် ကြိုးပမ်းစိတ်ထက်သန်လာအောင် လှုံ့ဆော်ပေးနိုင်တဲ့သီချင်းဖြစ်လို့ သမိုင်းဝင်သီချင်းတစ်ပုဒ် ဖြစ်ပါတယ်။ ပွဲလမ်းသဘင် အခမ်းအနားတွေမှာ လူငယ်တွေ တက်တက်ကြွကြွ သီဆိုတဲ့သီချင်းပါပဲ။ (အကယ်ဒမီရတဲ့ ‘တိုက်ပွဲခေါ်သံ’ ရုပ်ရှင်ကားမှာ အဲဒီသီချင်းကို ဇော်လင်းတို့ တက်တက်ကြွကြွ သီဆိုကြပုံပါပါတယ်။) သီချင်းရေးတဲ့ဝိုင်အမ်ဘီဆရာတင်ဟာ ဗုဒ္ဓဘာသာလူငယ်များ အင်္ဂလိပ်အလွတ်ပညာသင်ညကျောင်းလို့ခေါ်တဲ့ဝိုင်အမ်ဘီအလွတ်ပညာသင်ကျောင်းကို တည်ထောင်လို့ ‘ဝိုင်အမ်ဘီ’ ဆရာတင်လို့ခေါ်တာပါ။ (ဝိုင်အမ်ဘီအနွဲ့မှားတတ်ပါတယ်။) သည်အသင်းဝင်တွေ ဝိုင်အမ်ဘီသခင်တင်လို့ ထင်ရှားပါတယ်။

လွတ်လပ်ရေးရခါနီး နိုင်ငံတော်သီချင်းကို ရေးစပ်ဖို့ စဉ်းစားရာမှာ အစဉ်အလာကြီးမားတဲ့တို့ဗမာသီချင်းကိုပဲ အခြေခံပြီး ရေးစပ်ဖို့ ဆုံးဖြတ်ပြီး တိုင်းပြုပြည်ပြုလွှတ်တော် တတိယညီလာခံက ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၂၂-ရက်နေ့မှာ အတည်ပြုခဲ့ပါတယ်။ နိုင်ငံတော်သီချင်းကို ရေးဖွဲ့ရာမှာ တို့ဗမာသီချင်းက စကားလုံးတချို့ကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲပြီး တေးများကိုတွေ့ မူလတေးများအတိုင်း သတ်မှတ်ပါတယ်။ တို့ဗမာသီချင်းထဲက “အမျိုးသားရေး ကြိုးပမ်းကြပါ။ တို့ဗမာ” ဆိုတဲ့စာသားကို နိုင်ငံတော်သီချင်းမှာ “တရားမျှတ လွတ်လပ်ခြင်းနဲ့မသွေ တို့ပြည် တို့မြေ” လို့ပြောင်းတာမျိုးပေါ့။ တေးသွားကတွေ့ တို့ဗမာသီချင်းရဲ့တေးသွားအတိုင်းပါပဲ။ လမ်းစဉ်ပါတီခေတ်တုန်းကလည်း နိုင်ငံတော်သီချင်းအသစ် မပြောင်းလဲဘဲ ဆက်ပြီးသုံးခဲ့ပါတယ်။ ဒီနေ့ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေမှာလည်း ဒီသီချင်းကိုပဲ ဆက်လက်ပြဋ္ဌာန်းထားပါတယ်။

* * * * *

မေး။ ။ဆရာကြီးခင်ဗျား၊

“ကျွန်တော်က သူ့ထက်ကြီးတယ်” လို့သုံးတာမှန်ပေမယ့် “သူက ကျွန်တော့်ထက်ငယ်တယ်” လို့သုံးမှ မှန်တယ်လို့ရေးတာ ဖတ်ဖူးပါတယ်။ မှန်ပါသလားခင်ဗျား။

နေလင်းထွန်း၊ ဝါးခယ်မမြို့။

E-book is created by www.shanyoma.org

ဖြေ။ ။အကြီးအငယ် ယှဉ်တွဲနေရာ၊ အမြင့်အနိမ့်ယှဉ်တွဲနေရာမှာ အဲဒီလို ‘ထက်’နဲ့‘အောက်’ ခွဲသုံးတာမျိုး စာတချို့မှာ တွေ့ရပါတယ်။ ပညာရှင်တချို့ကလည်း အဲဒီလိုသုံးမှ မှန်တယ်လို့ရေး တာ တွေ့ဖူးပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီနေ့ မြန်မာစာရေးရာမှာ မြန်မာစကားပြောရာမှာတော့ ‘ထက်’ ကိုပဲ သုံးတာကို မြင်ရ ကြားရပါတယ်။

‘ထက်’ကို ပိုလွန်တဲ့အနက်ရှိကြောင်း အဘိဓာန်မှာ ဖော်ပြပါတယ်။ ဒီတော့ ‘ကျွန်တော် က သူ့ထက် ကြီးတယ်’လို့သုံးရင် ကြီးတဲ့အတိုင်းအဆ ပိုလွန်တယ်လို့ ဆိုလိုတာပါပဲ။ ‘ကျွန်တော် က သူ့ထက် ငယ်တယ်’လို့သုံးရင်လည်း ငယ်တဲ့အတိုင်းအဆ ပိုလွန်တယ်လို့ဆိုလိုတာပါပဲ။ အမြင့် အနိမ့်လည်း ဒီလိုပဲပေါ့။ ‘ဦးနီက ဦးဖြူထက် ရာထူးနိမ့်တယ်’လို့ပြောရင် နိမ့်တဲ့အတိုင်းအဆပို တယ်လို့ဆိုလိုတာပေါ့။ ပိုနိမ့်တယ်လို့ဆိုလိုတာပေါ့။

အဲဒီလိုငယ်တဲ့၊ နိမ့်တဲ့သဘောကို အောက်လို့သုံးမှ မှန်တယ်လို့ပြောတာ သဘာဝကျ ပါဘူး။ နေ့တိုင်းပြောတဲ့စကားမှာ အဲဒီလိုပြောလေ့ရှိ မရှိ စဉ်းစားကြည့်ပေါ့။ ‘သူက ကျွန်တော့် အောက် ငယ်တယ်’လို့ပြောတာမျိုး တော်တော်ရှားပါလိမ့်မယ်။ ‘ကျွန်တော်က သူ့ထက် ငယ်တယ်’ လို့ပဲ ပြောကြတာပါ။

နောက်တစ်ခုက အဲဒီလိုယှဉ်တွဲနေရာမှာ ‘ထက်’နဲ့‘အောက်’ကို အကြီးအငယ် အနိမ့်အ မြင့်နဲ့တွဲသုံးရာမှာ မှန်သလိုလိုရှိပေမယ့် ဒီပြင်နေရာတွေမှာ သုံးလေ့မရှိကြောင်း တွေ့နိုင်ပါတယ်။ ဆိုပါတော့။ ‘နီနီက ဖြူဖြူထက်လှတယ်’လို့သုံးနိုင်ပေမယ့်‘ဖြူဖြူက နီနီအောက်အရပ်ဆိုးတယ်’ လို့သုံးရင် ရယ်စရာကြီးဖြစ်သွားမှာပေါ့။ ‘ဖြူဖြူက နီနီထက်အရပ်ဆိုးတယ်’လို့သုံးမှ မှန်မှာပေါ့။ အရပ်ဆိုးတဲ့အတိုင်းအဆ ပိုများတယ်လို့ ဆိုလိုတာပါ။ ဒီလိုပဲ ‘လမ်းလျှောက်ရာမှာ မောင်မောင် က ကျော်ကျော်အောက် နှေးတယ်’၊ ‘ရွှေခဲက ရွှေလုံးအောက် ပိန်တယ်’၊ ‘ဇော်ဇော်က မော်မော် အောက် ဆင်းရဲတယ်’လို့သုံးရင် ဟာသတွေဖြစ်ကုန်မှာပေါ့။ ‘အောက်’နေရာမှာ ‘ထက်’သုံးရင် တော့ မြန်မာစကားကို သဘာဝအတိုင်း သုံးနေကျအတိုင်း သုံးတာမို့ မှန်ပါတယ်။

‘ထက်’နဲ့‘အောက်’ခွဲသုံးတာဟာ မြန်မာစကားရဲ့သုံးနေကျသဘာဝအတိုင်း မဟုတ်တဲ့ အပြင် ယေဘုယျကျသုံးနိုင်တဲ့စည်းကမ်းလည်း မဟုတ်တာကြောင့် အဲဒီလိုသုံးတာ မမှန်ပါဘူး လို့ ဖြေလိုက်ပါတယ်။

မောင်ခင်မင်(ဓနုဖြူ)
မင်္ဂလာမောင်မယ်၊ စက်တင်ဘာလ

မေး။ ။ဆရာကြီးခင်ဗျား၊

(၁) ကျွန်တော်တို့ငယ်စဉ်က ယခု ‘ဖ’ နေရာမှာ ‘ဘ’ ကို အသုံးများပါတယ်။ ဥပမာ “ဘား၊ ဦးဘဘေ”။ အဘယ်ကြောင့် ယခုအခါ ‘ဘ’ အစား ‘ဖ’ သို့ပြောင်းလဲသွားပါသနည်း။

(၂) ထို့အတူပင် ငယ်စဉ်က ‘ကြက်သရေ’ ဟူသောအရေးအသားသည် ယခု ‘ကျက်သရေ’ ဟုရေးကြပါသည်။ အဘယ်ကြောင့် ပြောင်းလဲသွားရပါသနည်း။ ဆရာရှင်းပြပေးပါ။

ဦးမောင်ဦး
မီးရထားဆေးပေးခန်း၊ ပဲခူးမြို့။

ဖြေ။ ။(၁) ‘ဖ’ နဲ့ ‘ဘ’ ဟာ စာရေးရာမှာ ‘ပ၊ ဖ၊ ဗ၊ ဘ၊ မ’ ဆိုတဲ့ဝင်(အစု)တစ်ခုတည်းမှာပါပြီး အသံချင်းလည်း အပျော့အပြင်းပဲ ကွာပါတယ်။ ‘ဖ’ က အသံပျော့(အသောသ)၊ ‘ဘ’ က အသံပြင်း(သောသ)ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အရေးရော၊ အသံရော နီးနီးကပ်ကပ် ဆက်သွယ်မှုရှိပါတယ်။ အသံပြောင်းရာမှာလည်း ‘ဖ’ က ‘ဘ’ ကို ပြောင်းတတ်ပါတယ်။ ‘စားဖား’ လို့ရေးပေမယ့် အသံထွက်တော့ ‘စားဘား’ လို့ထွက်ပါတယ်။ ‘နှမ်းဖတ်’ လို့ရေးပေမယ့် ‘နှမ်းဘတ်’ လို့အသံထွက်ပါတယ်။ အနက်ချင်းလည်း ဆက်သွယ်မှုရှိပါတယ်။ ‘ဖိ’ ရတဲ့စုစည်းကို ‘ဘိ’ လို့ခေါ်တယ်။ ‘ဖု’ နေတဲ့နေရာကို ‘ဘု’၊ ‘ဖွဲ’ ထားတဲ့စာကို ‘ဘွဲ’ လို့ခေါ်မဟုတ်လား။ ‘ဖ’ နဲ့ ‘ဘ’ ဆက်စပ်ပုံကို သာဓကပြတာပါ။

‘ဖ’ နဲ့ ‘ဘ’ ကို အလဲအလှယ်ရေးတဲ့အစဉ်အလာလည်း ရှိပါတယ်။ ပုဂံခေတ်တုန်းကတော့ ‘ဘ’ ကို ‘ဖ’ နဲ့ပြောင်းရေးကြတယ်။ ဥပမာ ‘ဘေး(ဥပဒ်)ကို ‘ဖိယ(ဖေး)’ လို့ရေးတယ်။ ‘ဘဝင်’ ကို ‘ဖဝင်’ လို့ရေးတယ်။ ကျောက်စာမှာ အထင်အရှားရှိပါတယ်။

အဓိပ္ပါယ်မတူရင်တော့ ‘ဖ’ နဲ့ ‘ဘ’ ပြောင်းရေးလို့မရဘူးပေါ့။ ‘ဖ’ (ပိုးဖဲ) နဲ့ ‘ဘ’ (ဘဲခန်း) ကို ‘ပိုးဘ’၊ ‘ဖဲခန်း’ လို့ပြောင်းရေးလေ့ မရှိပါဘူး။ ဒါပေမယ့် ‘ဖ’ နဲ့ ‘ဘ’ ပြောင်းရေးလို့အဓိပ္ပါယ်ကွဲမသွားရင်တော့ ပြောင်းရေးလေ့ရှိပါတယ်။ ပြီးတော့ ခေတ်အလျောက် စကားသံတွေ၊ စကားလုံးတွေ ပြောင်းလဲရာမှာ ‘ဖ’ က ‘ဘ’ ကို ပြောင်းတဲ့သာဓကလည်း ရှိပါတယ်။ ‘ဘုရား’ ကို ပုဂံခေတ်က ‘ဖုရှာ’ လို့ရေးတာပဲ။ မေးခွန်းမှာ မေးထားသလို ‘ဘား၊ ဦးဘဘေ’ စတဲ့ ‘ဘ’ ရေးထုံးတွေကို တစ်ချိန်က ရေးကြပါတယ်။ အရင်က ‘ဆရာကြီးဦးဖေမောင်တင်’ ရဲ့နာမည်ကို ‘ဦးဘေမောင်တင်’ လို့ရေးပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ‘ဖား၊ ဦးဘဖေ၊ ဦးဖေမောင်တင်’ လို့ ‘ဖ’ နဲ့ရေးတာဟာ အရင်းခံကျပြီး အသံထွက်နဲ့လည်း ကိုက်ညီပါတယ်။

ဒါ့အပြင် ‘ဖ’ အသံထွက်တဲ့စကားလုံးတွေကို ဘာဖြစ်လို့ တစ်ချိန်က ‘ဘ’ နဲ့ရေးရတာလဲ။ အကြောင်းတစ်ခုကတော့ ‘အကြိုက်’ နဲ့ဆိုင်ပါတယ်။ ‘ဖ’ ကို မကြိုက်လို့ ‘ဘ’ ပြောင်းရေးခဲ့တဲ့ဖြစ်ရပ်ရှိဖူးပါတယ်။ ဆရာကြီးမင်းသုဝဏ်က ဒီလိုမိန့်ဆိုဖူးပါတယ်။

“... မန္တလေးခေတ်တုန်းက သီပေါမင်းရဲ့မိဖုရားကြီးဟာ ဖဦးထုပ် အရေးအသားကို

အလွန်စက်ဆုပ်တော်မူပါသတဲ့။ အဲဒီတော့ မိဖုရားကြီးရဲ့နောက်လိုက်များက (မရှိမသေစကား ပြောပါရစေတော့) ဖင်နှင့်ဖာကလွဲသမျှ ဘကုန်းနှင့်ရေးလို့ အမိန့်ထုတ်ဖူးပါသတဲ့။ အဲဒီအမိန့်ရဲ့ ဂယက်ဟာ ယနေ့တိုင် ရိုက်ခတ်နေတုန်းပါပဲ။

ကိုလိုနီခေတ်အစောပိုင်းအထိ ‘ဖ’နေရာမှာ ‘ဘ’ကို တွင်တွင်ကျယ်ကျယ် ရေးတာဟာ အဲဒီဂယက်ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ စာအုပ်တွေမှာ ‘ဖေဖေ’ကို ‘ဘေဘေ’၊ ‘အဖွင့်’ကို ‘အဘွင့်’၊ ‘ဖေါ်ပြ’ ကို ‘ဘော်ပြ’ စသည်ဖြင့် ရေးတာတွေ တွေ့ဖူးပါတယ်။ နောက်ပိုင်းမှာတော့ အရင်းခံအသံဖြစ်တဲ့ ‘ဖ’ကို ပြောင်းရေးလာကြတာပါ။

အသံပြောင်းပုံသဘောအရ အသံပျော့ဖြစ်တဲ့ ‘ဖ’ကနေပြီး အသံပြင်းဖြစ်တဲ့ ‘ဘ’ကိုသာ ပြောင်းလေ့ရှိပါတယ်။ ‘ဘ’က ‘ဖ’ကို ပြောင်းလေ့မရှိပါဘူး။ ‘စားဖား’ လို့ရေးပြီး ‘စားဘား’ လို့အ သံထွက်တာ အသံပြောင်းတဲ့သဘောနဲ့ ကိုက်ညီပါတယ်။ ‘စားဘား’ လို့ရေးပြီး ‘စားဖား’ လို့အသံ ထွက်တာ အသံပြောင်းတဲ့သဘောနဲ့မကိုက်ညီပါဘူး။

ဖ-ဘ ပြဿနာနဲ့ပတ်သက်ပြီး စပ်မိလို့ပြောရရင် ကိုလိုနီခေတ်က မြန်မာပညာရှိဝဇီရ ဗုဒ္ဓိဦးဖိုးစိန်ဟာ ‘ဖ’ရဲ့ အရင်းခံကျပုံကို အခိုင်အမာရပ်တည်ပြောဆိုတဲ့အတွက် အဲဒီဆရာကြီးဟာ ဖဦးထုပ်ဦးဖိုးစိန်လို့ နာမည်တွင်ပါတယ်။ ‘ဘ’ကြိုက်တဲ့ဆရာကြီး ‘ဒေါက်တာလှဘေ’ ကတော့ သူ့ နာမည်ကို ‘လှဘေ’ လို့ပဲ စာလုံးပေါင်းပါ။ ‘လှဖေ’ မလုပ်လိုက်ပါနဲ့လို့ မေတ္တာရပ်ခံတဲ့အတွက် ဆရာ ကြီးကို လေးစားသမှုနဲ့အဲဒီလို ‘လှဘေ’ လို့ပုံနှိပ်ကြပါတယ်။ ဖ-ဘ ပြဿနာကို အကြောင်းသင့် လာလို့ အကျယ်ရှင်းပြလိုက်ပါတယ်။ အဖြေကတော့ ‘ဖား’၊ ‘ဦးဘဖေ’ လို့ရေးတာဟာ အရင်းခံကျ တဲ့အတွက် ပိုပြီးလက်ခံစရာ ကောင်းပါတယ်။ ဒီလောက်ဆိုရင် လုံလောက်ပြီထင်ပါတယ်။

(၂) ‘ကြက်သရေ’ က ‘ကျက်သရေ’ ကို ပြောင်းတာမဟုတ်ပါဘူး။ မူလက ‘ကျက်သရေ’ လို့ရေးတာပါ။ ဒါ ရေးထုံးအမှန်ပါပဲ။ ပုဂံခေတ်က ‘ကျက်သရိယ’ လို့ယပင့်နဲ့ပဲ ရေးပါတယ်။ ဒီ စကားက ‘ကျောက်ဂြို’ ဆိုတဲ့စကားက ဆင်းသက်ပါတယ်။ ကျိုက်ရှရီလို့အသံထွက်ပါတယ်။ ကျက် က မှန်စကား၊ ဘုရားလို့အဓိပ္ပါယ်ရတယ်။ ဂြို(ရှရီ)က သက္ကတစကား၊ အသရေတင့်တယ်ခြင်း၊ ကောင်းမြတ်ခြင်းလို့အဓိပ္ပါယ်ရတယ်။ ကျက်သရေဆိုတာ တင့်တယ်ခြင်း၊ ကောင်းမြတ်ခြင်းသ ဘောပါပဲ။ ‘ကြက်သရေ’ လို့ရေးတာကတော့ ကြက်ဦးခေါင်းစားလို့မင်းဖြစ်တဲ့ငတပါးမင်းအ ကြောင်းတို့၊ အနာထဝိဏ်သူဌေးရဲ့ဇနီး၊ သူဌေးကတော်ကြီးရဲ့ဦးခေါင်းမှာ(မူလက ကြက်ရဲ့ဦး ခေါင်းမှာတည်တဲ့အသရေဟာ) ပြောင်းရွှေ့တည်တဲ့အတွက် အဲဒီအသရေကို လိုချင်လို့ မူလက ကြက်ကို တောင်းတဲ့ပုဏ္ဏားဟာ သူဌေးကတော်ကြီးရဲ့ဦးခေါင်းမှာ အသရေတည်တော့ သူဌေးက တော်ကြီးကို တောင်းလို့မဖြစ်နိုင်တဲ့အတွက် ဖွင့်ဟတောင်းပန်တဲ့အကြောင်းတို့နဲ့ဆက်စပ်ပြီး ‘ကြက် သရေ’ လို့ရေးတာဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီဖြစ်ရပ်တွေမှာ အသရေဟာ ကြက်ရဲ့ဦးခေါင်းမှာ တည်တယ် ဆိုတဲ့အကြောင်းပါတဲ့အတွက် ‘ကြက်သရေ’ လို့နောက်ပိုင်းမှာ ပြောင်းရေးတာပါ။ ‘ကြက်သရေ’ ရေးထုံးလည်း တော်တော်တွင်ကျယ်ခဲ့ပါတယ်။ ‘ကျက်သရေ’ လို့အခုရေးတာက အမှန်ကို ပြန်

ပြောင်းရေးတာပါ။

* * * * *

မေး။ ။ဆရာကြီးခင်ဗျား၊

‘ပညာတန်ဆောင်’ ဟူသော စကားလုံးသည် မည်သည့်အဓိပ္ပါယ်ရှိပါသနည်း။ ‘ပညာတန်ဆောင်’ သည် အလင်္ကာဖြစ်ပါက မည်သည့်အလင်္ကာဖြစ်ပြီး အဘယ်ကြောင့် ထိုအလင်္ကာမြောက်ကြောင်း ရှင်းပြပေးပါခင်ဗျာ။

ဦးကြင်စိုး၊ မင်းလှမြို့။

ဖြေ။ ။ ‘တန်ဆောင်’ ဆိုတာ ‘ဆီမီး၊ မိဂျူးမီးတိုင်’ လို့အဓိပ္ပါယ်ရပါတယ်။ (တန်ဆောင်မုန်းလဆိုတာ မီးရောင်တွေ လင်းအောင် ထွန်းညှိခြယ်မှုန်းပူဇော်တဲ့လပါ။) ဒီတော့ ‘ပညာတန်ဆောင်’ ဟာ ပညာကို ဆီမီးနဲ့ထပ်တူပြုထားတာပါ။ ရူပကအလင်္ကာဖြစ်ပါတယ်။ အမိုက်မှောင်ကို ပယ်ဖျောက်ပြီး ထွန်းလင်းတဲ့ဂုဏ်ချင်းတူလို့ ထပ်တူပြုတင်စားထားတာပါ။ မသိမှုဆိုတဲ့အမိုက်မှောင်ကို ပယ်ဖျောက်တဲ့ပညာဆိုတဲ့တန်ဆောင်ဆီမီးလို့ ဆိုလိုတာပါပဲ။

မောင်ခင်မင်(ဓနုဖြူ)

မင်္ဂလာမောင်မယ်၊ အောက်တိုဘာလ

မေး။ ။ဆရာကြီးခင်ဗျား၊

စည်းမျဉ်း၊ စည်းကမ်း၊ ဥပဒေတို့၏ အဓိပ္ပါယ်သတ်မှတ်ချက်ကို ရှင်းပြစေလိုပါသည်။
သန့်ဇင်ထွန်း၊ ရပ်စောက်။

ဖြေ။ ။ဒီစကားသုံးလုံးက အဓိပ္ပါယ်ချင်း သိပ်မကွာပါဘူး။ သုံးတဲ့နေရာမှာတော့ နေရာလိုက် ပြီး ကွာတာပေါ့။ ‘စည်းမျဉ်း’နဲ့‘စည်းကမ်း’က မြန်မာစကားလုံးတွေပါ။ ‘ဥပဒေ’ကတော့ ‘ဥပဒေ သ’ဆိုတဲ့ပါဠိစကားကို နောက်က ‘သ’ဖြုတ်ပြီး မွေးစားယူထားတဲ့စကားလုံးပါ။

မြန်မာအဘိဓာန်မှာ ‘စည်းမျဉ်း’ကို ‘လူအများစောင့်ရှောက်ထိန်းသိမ်း လိုက်နာရမည့် ကျင့်ထုံးကျင့်စဉ်’လို့အနက်ဖွင့်ပြီး ‘စည်းကမ်း’ကိုတော့ ‘လိုက်နာစောင့်ထိန်းရမည့်ကျင့်ဝတ်’လို့ အနက်ဖွင့်ထားတယ်။ အနက်အဓိပ္ပါယ်ချင်း မကွာပါဘူး။ လိုက်နာစောင့်ထိန်းရမယ့်သတ်မှတ်ချက် တွေပါပဲ။ တစ်လုံးချင်းခွဲကြည့်ရင် ‘စည်း’ဆိုတာပိုင်းခြားသတ်မှတ်ထားတဲ့နယ်နိမိတ်မျဉ်းကြောင်း ပဲ။ မြေပြင်မှာ စည်းသားတယ်ဆိုတာ မျဉ်းကြောင်းဆွဲတာပဲ။ ‘မျဉ်း’ဆိုတာကလည်း ရေးဆွဲထား တဲ့အရေးအကြောင်းပဲ။ ‘ကမ်း’ဆိုတာကလည်း ချောင်း၊ မြစ်၊ ပင်လယ်ဆိုတဲ့ရေနဲ့မြေရဲ့အပိုင်း အခြား၊ တောင်ရဲ့ဘေးက အပိုင်းအခြားပါပဲ။ ဒီတော့ ‘စည်းမျဉ်း’ရော၊ ‘စည်းကမ်း’ရော လိုက် နာရမယ့်သတ်မှတ်ချက်၊ ကန့်သတ်ချက်တွေပါပဲ။ သုံးတဲ့နေရာမှာတော့ ‘စည်းကမ်း’ကပိုပြီး ယေ ဘုယျကျတယ်။ အသုံးကျယ်ပြန့်တယ်။ ဘယ်ကိစ္စမဆို သုံးနိုင်တယ်။ စည်းကမ်းရှိကြပါ။ စည်းကမ်း လိုက်နာကြပါ။ ရုံးစည်းကမ်း၊ ကျောင်းစည်းကမ်းစသည်ဖြင့် သုံးတယ်။ ‘စည်းမျဉ်း’ကိုတော့ အ သင်းအဖွဲ့လုပ်ငန်းစသည်ဖြင့် နယ်သတ်မှတ်ပြီး သုံးတယ်။ ‘ကြက်ခြေနီအသင်းဖွဲ့စည်းပုံစည်းမျဉ်း’၊ ‘စာမေးပွဲအမှတ်ပေးစည်းမျဉ်း’ဆိုတာမျိုးပေါ့။ အဲ ‘ဥပဒေ’ကိုတော့ ‘အစဉ်အဆက်လိုက်နာခဲ့ သော စည်းမျဉ်း၊ အများပြည်သူတို့လိုက်နာရန် သက်ဆိုင်ရာအာဏာပိုင်အဖွဲ့က ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် စည်းမျဉ်း’လို့ဖွင့်တယ်။ စည်းမျဉ်းကို ထပ်ပြီး အထူးပြုလိုက်တဲ့စကားပါပဲ။ အသင်းအဖွဲ့ရဲ့စည်း မျဉ်းဥပဒေလို့တူသုံးတာမျိုးရှိတယ်။ အဓိကအားဖြင့်တော့ အစိုးရအဖွဲ့အစည်းက အများပြည်သူ လိုက်နာဖို့ တရားဝင်ပြဋ္ဌာန်းသတ်မှတ်တဲ့စည်းမျဉ်းကို ဥပဒေလို့ခေါ်တာပါပဲ။ ‘နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်း ပုံ အခြေခံဥပဒေ’၊ ‘ရွေးကောက်ပွဲဥပဒေ’၊ ‘ရာဇဝတ်ဥပဒေ’စသည်ဖြင့် သုံးပါတယ်။ တက္ကသိုလ် မှာ ‘ဥပဒေပညာ’ကို ဘာသာရပ်တစ်ခုအနေနဲ့ သင်ရတယ်။ နိုင်ငံနဲ့ချီပြီး တရားဝင်ကျယ်ကျယ် ပြန့်ပြန့်သုံးတဲ့စကားလုံးပါပဲ။

မေး။ ။ဆရာကြီးရှင့်၊

- (၁) မြန်မာနာရီအချိန်နှင့်ပဟိုရ်စည်တို့ မည်သို့ဆက်စပ်သည်ကို ဖြေကြားပေးပါရှင့်။
- (၂) ‘ဒူးလောက်တင်မှ ရင်လောက်ကျ’နှင့် ‘ပျားဖွပ်သားထိုးမယားခိုး’ဆိုသော စကားပုံ

E-book is created by www.shanyoma.org

များ၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ဖြေကြားပေးစေလိုပါတယ်ရှင်။

(၃) ‘ကျောင်းဝင်း’နှင့် ‘ကျောင်းဝန်း’မည်သို့ရေးလျှင် အမှန်ဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း ဖြေကြားပေးစေလိုပါတယ်ရှင်။

မဖူးဝေကျော်
ဒသမတန်း၊ အ-ထ-က(ခွဲ) မဲဇာ၊
အင်းတော်မြို့။

ဖြေ။ ။(၁) မြန်မာနာရီအချိန်နဲ့ပဟိုရ်စည် ဆက်စပ်ပုံဟာ သိထားဖို့ကောင်းတဲ့မြန်မာမှုစလေ့တစ်ခုပါပဲ။ ဒါကြောင့် သမီးရဲ့အမေးကို ပြည့်ပြည့်စုံစုံဖြေလိုက်ပါတယ်။ ရှေးက မြန်မာနာရီသတ်မှတ်ပုံက အင်္ဂလိပ်စက်နာရီစနစ်လို ၂၄-နာရီတစ်ရက် မဟုတ်ဘူး။ နာရီ ၆၀-တစ်ရက်လို့ သတ်မှတ်တာ သမီးသိပါလိမ့်မယ်။ ‘ပဟိုရ်’ဆိုတာက ‘ပဟာရ’ဆိုတဲ့ပါဠိစကားကို မြန်မာကမေးစားပြီး ‘ပဟိုရ်’လို့သုံးတာပါ။ မြန်မာအဘိဓာန်မှာတော့ ‘စက် ၃-နာရီနှင့်ညီမျှသော ရှေးမြန်မာအချိန်အပိုင်းအခြား’လို့ဖွင့်တယ်။ အဲဒီအပိုင်းအခြားကိုသိအောင် တီးရတဲ့စည်ကိုလည်း ‘ပဟိုရ်စည်’လို့ခေါ်တာပေါ့။ အဲဒီ‘ပဟာရ’ဆိုတဲ့ပါဠိစကားကလည်း ‘တီးခတ်ခြင်း’လို့အဓိပ္ပါယ်ရတယ်။ /ဗဟို/လို့အသံထွက်ပေမယ့် ‘ပဟိုရ်’လို့ရေးရတယ်မဟုတ်လား။

မြန်မာမင်းများလက်ထက်က ပဟိုရ်စင်မှာ ပဟိုရ်စည်ကို ချိတ်ဆွဲပြီး နေ့လေးပဟိုရ်၊ ညလေးပဟိုရ် တီးရတယ်။ တစ်ရက်မှာ ရှစ်ပဟိုရ်ပေါ့။ စက်နာရီနဲ့မှန်းဆကြည့်ရင် နေ့လေးပဟိုရ်က မနက် ၉ နာရီ၊ နေ့ ၁၂-နာရီ၊ မွန်းလွဲ ၃-နာရီ၊ ညနေ ၆-နာရီတို့လောက်မှာ တီးတယ်။ ညလေးပဟိုရ်ကလည်း ည ၉-နာရီ၊ ၁၂-နာရီ၊ မနက် ၃-နာရီ၊ မနက် ၆-နာရီတို့လောက်မှာ တီးတယ်။ အနီးစပ်ဆုံး နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ထားတဲ့အချိန်ပေါ့။

ပဟိုရ်ချင်းကွဲပြားအောင်တီးတဲ့အချက်ရေ သတ်မှတ်ထားတယ်။ နေ့ရော၊ ညရော ပထမပဟိုရ်မှာ ၁၁-ချက်၊ ဒုတိယပဟိုရ်မှာ ၂၂-ချက်၊ တတိယပဟိုရ်မှာ ၃၃-ချက်၊ စတုတ္ထပဟိုရ်မှာ ၄၄-ချက်တီးရတယ်။

တစ်ရက်မှာ နာရီ ၆၀-ရှိတယ်ဆိုတော့ နေ့နာရီ ၃၀၊ ညနာရီ ၃၀-လို့ဆိုနိုင်ပေမယ့် တစ်လနဲ့တစ်လ နေ့ညနာရီချင်း မတူတာဟာ မြန်မာနာရီစနစ်ရဲ့ထူးခြားချက်တစ်ခုပါပဲ။ နေ့ညအချိန်အတိုအရှည်ချင်း တစ်လနဲ့တစ်လ ကွာတယ်မဟုတ်လား။ နေ့တာရှည်တဲ့လဆိုရင် တော်တော်နဲ့ မမှောင်ဘူး။ ညတာရှည်တဲ့လမှာလည်း တော်တော်နဲ့ မိုးမလင်းဘူး။ အဲဒီသဘောအရ နေ့နာရီနဲ့ညနာရီ ကွဲပြားပါတယ်။ ကွဲပြားပုံကို ကုန်းဘောင်ခေတ်က စာဆိုဦးဩက ဒီလိုသံပေါက်ကဗျာရေးထားတယ်ကွဲ့။ “ပတ်သာတံရှည်၊ တီးသံမြည်၊ လက်ဆည်ကန်စာရေး။ တစ်ဆယ်ကောင်းမည်၊ ထမ်းပိုးထည်၊ ယင်းသည်နာရီပေး။ ဆယ်နှစ်လလည်၊ နေ့ဖို့တည်၊ ညဉ့်သည်အကြွင်းဆေး” တဲ့။

ဘာတွေပါလိမ့်လို့ စိတ်ရှုပ်မသွားပါနဲ့။ ပထမသံပေါက်မှာပါတဲ့ နံသင့်ဂဏန်းတွေကိုဖော်

ကြည့်ရင် ‘ပတ်’ဆိုတာ ကြာသပတေးနံဆိုတော့ ၅-ပေါ့။ သာက သောကြာနံဆိုတော့ ၆၊ အဲဒီလိုပဲ ‘တံ=၇၊ ရှည်=၈၊ တီး=၉၊ သံ=၆၊ မည်=၅၊ လက်=၄၊ ဆည်=၃၊ ကန်=၂၊ စာ=၃၊ ရေး=၄’ပေါ့။ ဒုတိယသံပေါက်အရ အဲဒီဂဏန်းတွေကို ၁၀-နဲ့ပေါင်းပြီး ‘ထမ်းပိုး’ဆိုတာက ၂-ဆလုပ်ရမယ်ဆိုတော့ ၂-နဲ့မြောက်ရမယ်တဲ့။ ရတဲ့ကိန်းတွေဟာ တန်ခူးလက တပေါင်းလအထိ နေ့နာရီအရေအတွက်အစဉ်အတိုင်း ဖော်ပြတာပေါ့။ ‘တန်ခူးလ’က ‘ပတ်’ဆိုတော့ ၅။ ၁၀-ပေါင်းတော့ ၁၅၊ ၂-နဲ့မြောက်တော့ ၃၀-ပေါ့။ ဒီတော့ တန်ခူးလမှာ နေ့နာရီ ၃၀-ပေါ့။ နာရီ ၆၀-ထဲက ၃၀-နုတ်တော့ ကျန်တဲ့ ၃၀-ဟာ ညနာရီပေါ့။ တန်ခူးလမှာ နေ့နာရီ ၃၀၊ ညနာရီ ၃၀၊ နေ့နဲ့ည နာရီချင်းညီတယ်။

ကဆုန်လမှာ ‘သာ’ဆိုတော့ ၆-ပေါ့။ ၆+၁၀=၁၆၊ ၁၆x ၂=၃၂-ဆိုတော့ ကဆုန်လမှာ နေ့နာရီ ၃၂၊ ညနာရီ ၂၀-ပေါ့။ နေ့က ညထက်ပိုရှည်တယ်။ အဲဒီလို အစဉ်အတိုင်း နေ့ညနာရီတွေကို ဖော်ပြရမယ်ဆိုရင် နယုန်လ ၃၄-၂၆။ ဝါဆိုလက ‘ရှည်’ဆိုတော့ ‘ရာဟု’=ဂ ဂဏန်းယူရတယ်။ ၈+၁၀=၁၈၊ ၁၈x ၂=၃၆ ဆိုတော့ ဝါဆိုလမှာ နေ့တာအရှည်ဆုံးပေါ့။ ဝါခေါင် ၃၄-၂၆၊ တော်သလင်း ၃၂-၂၈၊ သီတင်းကျွတ် ၃၀-၃၃၊ တန်ဆောင်မုန်း ၂၈-၃၂၊ နတ်တော် ၂၆-၃၄၊ ပြာသို ၂၄-၃၆(ပြာသိုလမှာ ညတာအရှည်ဆုံးပေါ့)၊ တပို့တွဲ ၂၆-၃၄၊ တပေါင်း ၂၈-၃၂ ဆိုပြီး နေ့နာရီ ညနာရီ ကွဲပြားပါတယ်။

ဒီတော့ ပဟိုရ်စည်တီးရာမှာလည်း တစ်ပဟိုရ်နဲ့တစ်ပဟိုရ် အကွာအဝေးချင်း မတူနိုင်ဘူးပေါ့။ နေ့နာရီ၊ ညနာရီ ၃၆-နာရီရှိတဲ့လမှာ ပဟိုရ်သံ တစ်ခုနဲ့တစ်ခုကြား ၉ နာရီကွာပြီး ၂၄-နာရီရှိတဲ့လမှာတော့ ပဟိုရ်သံတစ်ခုနဲ့တစ်ခုကြား ၆-နာရီပဲ ကွာတာပေါ့။

ပဟိုရ်စည်တီးပုံက ချိတ်ဆွဲထားတဲ့ခေါင်းလောင်းနဲ့စည်ကို ရှေ့နောက်တီးရတယ်။ ခေါင်းလောင်းကိုတီးရင် ‘နောင်’လို့အသံထွက်တယ်။ မအူသားတုတ်နဲ့တီးရတယ်။ ‘ဒိုင်း’လို့အသံထွက်တယ်။ အဲဒီလို ‘နောင်-ဒိုင်း’၊ ‘နောင်-ဒိုင်း’နဲ့အချက်ရေပြည့်အောင် ရှေ့နောက်တီးပြီး နောက်ဆုံးအချက်မှာ ခေါင်းလောင်းနဲ့စည်ကို တစ်ပြိုင်တည်း တီးရတယ်။ ရှေးကဗျာတွေမှာ ပဟိုရ်စည်သံကို ‘နောင်ဒိုင်းသံ’ ‘နောင်ဒိုင်းဆော်တယ်’ လို့စာဖွဲ့လေ့ရှိတယ်။

မြန်မာနာရီစနစ်နဲ့ပဟိုရ်စည်တီးတဲ့ဓလေ့ကို ဒီနေ့လူငယ်တွေ အသိနည်းနေပြီဖြစ်တဲ့အတွက် စိတ်ဝင်စားတဲ့လူငယ်တွေ သမီးနဲ့အတူ မှတ်သားနိုင်အောင် ပြည့်ပြည့်စုံစုံဖြေပေးလိုက်ပါတယ်။

(၂) ‘ဒူးလောက်တင်မှ ရင်လောက်ကျ’ဆိုတာက သားကောင်ကို ပစ်ရာမှာ သားကောင်ရဲ့ ‘ရင်ဒူး’ လို့ခေါ်တဲ့ရင်ညွန့်က နိရိုးနှစ်ဖက်စုံတဲ့အရိုးနဲ့ ရင်နုရိုးကို မှန်းပြီးပစ်မှ သားကောင်ရဲ့ရင်ညွန့်ကို မှန်နိုင်သလို အလုပ်လုပ်ရာမှာ ပိုပြီးမှန်းထားမှ တန်ကာကျတယ်လို့ဆိုလိုတာပါပဲ။ မြန်မာစာအဖွဲ့က ထုတ်တဲ့ ‘မြန်မာစကားပုံ’ စာအုပ်မှာ အဲဒီလိုဖွင့်ပါတယ်။ ‘ဒူး’ဆိုတာ ‘ဒူးခေါင်း’ ကိုဆိုလိုတာ မဟုတ်ဘဲ ‘ရင်ဒူး’ခေါ် တွဲရင်ညွန့်နားကို ဆိုလိုတာလို့မှတ်သားနိုင်ပါတယ်။ ‘ပျားဖွတ်သားထိုး၊ မယားခိုး၊ မုဆိုးတံငါ၊ ပါယ်လေးရွာ’ဆိုတဲ့စကားပုံ(ဆိုရိုး)က ပျားဖွတ်သမား၊ သားသတ်သမား၊

မယားခိုး၊ မုဆိုး၊ တံငါသည်တို့ဟာ အပါယ်လေးဘုံကို လားမဲ့သူတွေဖြစ်တယ်လို့ ဆိုလိုတာပါ။

(၃) ‘ကျောင်းဝင်း’က ရေးထုံးမှန်ပါတယ်။ တချို့အရပ်မှာ ‘ဝင်း’ကို ‘ဝန်း’လို့အသံထွက်ကြတာမို့ ‘ကျောင်းဝန်း’ဆိုတာ အဲဒီခေါ်တွဲအသံအတိုင်း ရေးတာပါ။ ‘ဝန်း’ဆိုတာ ဝန်းပတ်တယ်၊ ဝိုင်းရံတယ်လို့လည်း အဓိပ္ပါယ်ရတယ်။ အသံထွက်ရာမှာတော့ ‘ကိုဝင်းဖေ’ကို ‘ကိုဝန်းဖေ’လို့ထွက်တာမျိုးရှိသလို ‘တိုက်တွန်းပါတယ်’ကို ‘တိုက်တွင်းပါတယ်’လို့ထွက်တာမျိုးလည်း ရှိပါတယ်။ အလဲအလှယ်ပါပဲ။

မောင်ခင်မင်(ဓနုဖြူ)

မင်္ဂလာမောင်မယ်၊ နိုဝင်ဘာလ

မေး။ ။ဆရာကြီးရှင့်၊

(၁)“မန်းတောင်ရိပ်ခို” သင်္ကြန်သီချင်းမှ “မြန်နွာ ရေညိုညိုရစ်ကာသန်း” ၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ရှင်းပြပေးပါရှင့်။

(၂)“လက်မလည်” ၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ရှင်းပြပေးပါရှင့်။

မယမင်းနွယ်၊ မန္တလေး။

ဖြေ။ ။(၁)“မန်းတောင်ရိပ်ခို” သီချင်းက ထင်ရှားတဲ့သီချင်းတစ်ပုဒ်ပါ။ သင်္ကြန်ပွဲတော်မှာ မြို့မတူရိယာအဖွဲ့က ပါဝင်ဆင်နွှဲတဲ့အကြောင်း ရေးဖွဲ့ထားတာမို့ သင်္ကြန်သီချင်းလို့ဆိုနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီသီချင်းမှာပါတဲ့“မြန်နွာ ရေညိုညိုရစ်ကာသန်းတယ်၊ ရွှေမန်းတောင်ရိပ် တူတူခိုသူပျိုဖြူတွေရယ်” ဆိုတဲ့အပိုဒ်က ‘မြန်နွာ’ ဆိုတာ မဟာနန္ဒာကန်ကို ဆိုလိုတာပါ။ မန္တလေးမြို့တည်တုန်းက မန္တလေးတောင်ကို အမှူးပြုပြီး တောင်ဘက်မှာ ဇောင်းကလောကန်၊ အနောက်ဘက်မှာ ရွှေတချောင်း၊ အရှေ့ဘက်မှာ နန္ဒာကန်ဆိုပြီး ရွှေကြိုးသတ်မှတ်ပြီးတော့ မြို့ရာခုတ်ထွင်ခဲ့ကြောင်း အမှတ်အသားရှိပါတယ်။ ဒီတော့ ‘မြန်နွာ’ဆိုတာ မန္တလေးမြို့က မဟာနန္ဒာကန်ပေါ့။ ‘ရေညိုညိုရစ်ကာသန်း’ဆိုတာက ကြည်လင်တဲ့ရေတွေ ရစ်သန်းနေတယ်လို့ ဆိုလိုတာပါ။ ‘ညို’ဆိုတာ ‘ကြည်လင်တယ်’လို့ အဓိပ္ပါယ်ရပါတယ်။ မဟာနန္ဒာကန်ရဲ့ကြည်လင်စိမ်းမြတ်ရေတွေ ရစ်ခေ့စီးဆင်းနေတဲ့ မန္တလေးတောင်တော်ရိပ်မှာ အတူတူခိုကြတဲ့ရွှေမန်းပျိုဖြူတွေကို ဖွဲ့တာပါ။ (စပ်မိလို့ ပြောရရင် အဲဒီ ‘ရေညိုညို’ ဆိုတဲ့အဖွဲ့ဟာ ရှေးကဗျာတွေမှာကတည်းက ဖွဲ့ခဲ့တဲ့အဖွဲ့ပါ။ ‘အသက်ကလေးရယ် တဲ့ရှည်စေလို၊ မြန်နွာရေညိုသန်းတယ် မန်းတောင်ရိပ်ခို’ တဲ့။ နန်းတော်ရှေ့ဆရာတင်ရဲ့ ‘မြန်နွာ’ သီချင်းမှာလည်း ‘ရွှေနန္ဒာမြရည်ကညိုညို’ လို့ဖွဲ့ထားပါတယ်။ ဒီသီချင်းကို ဆိုသူတချို့က ‘ညို’ရဲ့ အဓိပ္ပါယ်ကို မသိဘဲ ‘နေညိုညို’ ထင်ပြီး ‘မြန်နွာ နေညိုညိုရစ်ကာသန်း’ လို့ဆိုနေကြတာလည်း ကြားရပါတယ်။

(၂) ‘လက်မလည်’ ဆိုတာ ‘နားမနေရအောင် အလွန်အလုပ်များသည်’ လို့အဓိပ္ပါယ်ရတယ်။ ‘ဒီနေ့ ကျွန်မတို့ မုန့်ဟင်းခါးဆိုင်မှာ လာစားတဲ့လူတွေများလွန်းလို့ မုန့်ပွဲပြင်ရတာ လက်မလည်ဘူး’ ဆိုတာမျိုး သုံးလေ့ရှိပါတယ်။

မေး။ ။ဆရာကြီးခင်ဗျား၊

‘ကမ္မည်းအက္ခရာ’နဲ့ ‘ကမ္မည်းအက္ခရာ’က ဘယ်စာလုံးက မှန်ကန်ပါသလဲ။

မောင်ခန့်စည်သူ၊ မြစ်ကြီးနားမြို့။

ဖြေ။ ။ ‘ကမ္မည်း’ကအမှန်ပါ။ ‘မ’အောက် ‘ပ’ဖြစ်ပါတယ်။ အသံထွက်တော့ ‘ဂဗည်း’လို့ထွက်ပါတယ်။

E-book is created by www.shanyoma.org

မေး။ ။ဆရာကြီးရှင်၊
'မီးငြိမ်း'နဲ့ 'မီးညှိမ်း' ဘယ်အသုံးက မှန်သလဲရှင်။

ဒေါ်ကြည်တင်၊ နန်းခွင်၊ အရှေ့ပိုင်း။

ဖြေ။ ။'မီးငြိမ်း'က မှန်ပါတယ်။ 'ငြိမ်း'အောင် 'ငြိမ်း'တယ်လို့ရေးရင်လည်း 'ငြိမ်း'လို့ရေးရပါ
တယ်။ 'ညှိမ်း' 'ညှိန်း' အသုံးမျိုး မြန်မာစာရေးထုံးမှာ မရှိပါဘူး။

* * * * *

မေး။ ။ဆရာကြီးရှင်၊

'ဦး'ကို အမျိုးသားများနာမည်ရှေ့တွင် 'ဦး'ဟုရေးပြီး 'အူး'ဟုအသံထွက်သည်။ 'ဦး
နှောက်'ကိုလည်း 'ဦး'နှင့်ရေး၍ အဘယ်ကြောင့် 'အူးနှောက်'ဟု အသံထွက်ဘဲ 'အုန်းနှောက်'ဟု
အသံထွက်သည်ကို ရှင်းပြပေးစေလိုပါတယ်ရှင်။

မမေ့သူထက်၊ သရက်မြို့။

ဖြေ။ ။သမီးရဲ့မေးခွန်းက စိတ်ဝင်စားစရာပါပဲ။ 'ဦး'နဲ့ 'နှောက်'ကို တစ်ဆက်တည်းရွတ်ဆိုတဲ့
အခါ 'အုန်းနှောက်'ဖြစ်လာရတာကတော့ နောက်အသံက ရှေ့အသံကို လှမ်းမိုးတဲ့သဘောလို့မှတ်
နိုင်ပါတယ်။ 'နှောက်'ရဲ့ 'န'အသံဟာ ရှေ့က 'ဦး'နဲ့တစ်ဆက်တည်း ဖြစ်သွားပြီး 'အုန်း'လို့အသံ
ပြောင်းသွားတာပါ။ 'ဦးနှောက်'ဆိုတဲ့စကားကို တစ်ဆက်တည်းမြန်မြန်ဆိုကြည့်ရင် ဆိုရင်းဆိုရင်း
'အုန်းနှောက်'ဆိုတဲ့အသံမျိုး ဖြစ်သွားတာ စမ်းသပ်ကြည့်နိုင်ပါတယ်။ အလားတူ သာဓကတစ်ခုက
'အိပ်မက်'ပေါ့။ တစ်ဆက်တည်း ရွတ်ဆိုတဲ့အခါ နောက်က 'မ'သံရဲ့အရှိန်ကြောင့် 'အိပ်'က 'အိမ်'
ဖြစ်ပြီး 'အိမ်မက်'လို့အသံထွက်တာပါပဲ။

မောင်ခင်မင်(ခနုဖြူ)
မင်္ဂလာမောင်မယ်၊ ဒီဇင်ဘာလ။